

Geschiedenis van de Gereformeerde Kerk Hoofddorp

Geschiedenis van de Gereformeerde Kerk Hoofddorp

Inleiding

Deze beschrijving van de geschiedenis is voor een groot deel gebaseerd op de inhoud van het boekje dat in 1966 is uitgegeven t.g.v. het 100-jarig bestaan van Gereformeerde Kerk in Hoofddorp, met hier en daar wat aanpassingen en aanvullingen voornamelijk over de periode na 1966.

In genoemd boekje heeft B. Biersteker uitvoerig de geschiedenis beschreven van die eerste 100 jaar. Daarbij heeft hij weer gebruik gemaakt van de inhoud van een boekje dat 25 jaar eerder verscheen en waarin scriba S. Zijp en ds. R. Oosterhoff een terugblik op de geschiedenis geven.

Voorgeschiedenis

In 1852 was het Haarlemmermeer drooggemalen.

Voor het ontginnen van de nieuwe polder vestigden zich toen vele nieuwe bewoners in de Haarlemmermeer. Pachters, landarbeiders en kleine winkeliers uit alle delen van ons land. Velen daarvan kwamen uit het Land van Altena en behoorden tot de Christelijk Afgescheiden Gemeenten of tot de Gereformeerde Gemeenten onder het Kruis. Het onderscheid tussen deze gemeenten was, dat de Chr. Afgescheiden Gemeenten, ontstaan uit de afscheiding van 1834, erkenning door de overheid hadden aangevraagd en verkregen, waarbij ze de naam "Gereformeerd" moesten prijsgeven en de Gereformeerde Gemeenten onder het Kruis, die erkenning niet wilden aanvragen.

De leden van de Chr. Afgescheiden Gemeenten vonden al spoedig onderdak te Haarlemmermeer Oost Zijde (omgeving Rijk), waar op 31 augustus 1856 een Chr. Afgescheiden Gemeente was gesticht. Deze gemeente kwam tot 1863, meest voor een leesdienst, bijeen in een boerenschuur aan de Aalsmeerderweg. Wat later, n.l. op 9 augustus 1857 ontstond ook een Chr. Afgescheiden Gemeente te Nieuw-Vennep. De Chr. Afgescheidenen konden er dus voor kiezen daar naar de kerk te gaan.

De broeders en zusters van Kruisdorp (dat pas in 1868 Hoofddorp ging heten), die zich meer met de kruisgemeente verbonden voelden, of voor wie het een bezwaar was door weer en wind over de zeer slechte wegen van die tijd naar Haarlemmermeer O.Z. te gaan, hadden behoefte aan een eigen onderkomen in Kruisdorp voor samenkomst en prediking.

In een timmerschuur aan de Concourslaan, waarin Goris Maliepaard zijn bedrijf had (het pand is er nu niet meer) werd de eerste preek gehouden door de halfblinde godsdienstoefenaar Urbanus. Twintig personen waren aanwezig.

Later kwam men samen ten huize van N. W. Wamsteeker, ook aan de Concourslaan. Daar preekte ook wel ds. Eichhorn, de eerste predikant van de aan het Klein Heiligland te Haarlem gevestigde Gereformeerde Gemeente onder het Kruis.

Op zondagen en ter gelegenheid van weekdiensten wisten de broeders ook wel het Klein Heiligland te vinden. Zondags nam men wel brood mee om ook de middagdienst bij te kunnen wonen. Deze "mannenbroeders", die te voet door weer en wind, over de vaak erbarmelijk slechte wegen naar Haarlem trokken, hadden er heel wat voor over om het Woord Gods te horen!

De samenkomsten ten huize van broeder Wamsteeker mochten zich in toenemend bezoek verheugen. De ruimte werd te klein, vooral als er een dominee kwam preken, wat soms op een avond in de week het geval was.

Godsdienstoefenaar Urbanus

ds. Eichhorn

Het eerste kerkgebouw en eerste kerkenraad

Gestimuleerd door ds. Eichhorn sloeg men in 1865 de handen ineen, of liever gezegd, men opende de beurzen en offerde ca. f 500,- waarvoor aan de Concourslaan een gebouwtje werd gesticht, dat plaats bood aan ca. 100 personen.

Er was nu dus een "kerkgebouw", maar er was nog geen Kerk. Dat duurde nog tot 26 januari 1866, toen de ambten werden ingesteld en 20 belijdende leden en 35 doopleden de Gereformeerde Gemeente onder het Kruis van Kruisdorp vormden.

Of het kerkrechtelijk wel helemaal in orde was staat nog te bezien. Want de ambten werden niet ingesteld onder leiding van de kerk van Haarlem (Klein Heiligland), die men toch als moedergemeente kan beschouwen, maar onder leiding van een theologisch-kandidaat, de heer G. Meuhlenbrugge uit Lisse. Deze preekte daarbij over Matth. 10 : 32. *Een ieder dan, die Mij belijden zal voor de mensen, dien zal ook Ik belijden voor mijn Vader die in de hemelen is.*

N. W. Wamsteeker werd tot ouderling gekozen en C. Maliepaard tot diaken. Zij werden 28 februari 1866 in hun ambt bevestigd door ds. Plug van Amsterdam, die daarbij een preek hield over Matth. 16 : 18a : "En op deze rots zal Ik Mijn gemeente bouwen en de poorten der hel zullen haar niet overweldigen". Het is nog niet zo heel lang geleden, dat een vignet van een kerk op een rots met het onderschrift "De Poorten der Hel zullen haar niet overweldigen" alle van de kerk uitgaande schriftelijke stukken sierde.

De Poorten der Hel zullen haar niet overweldigen

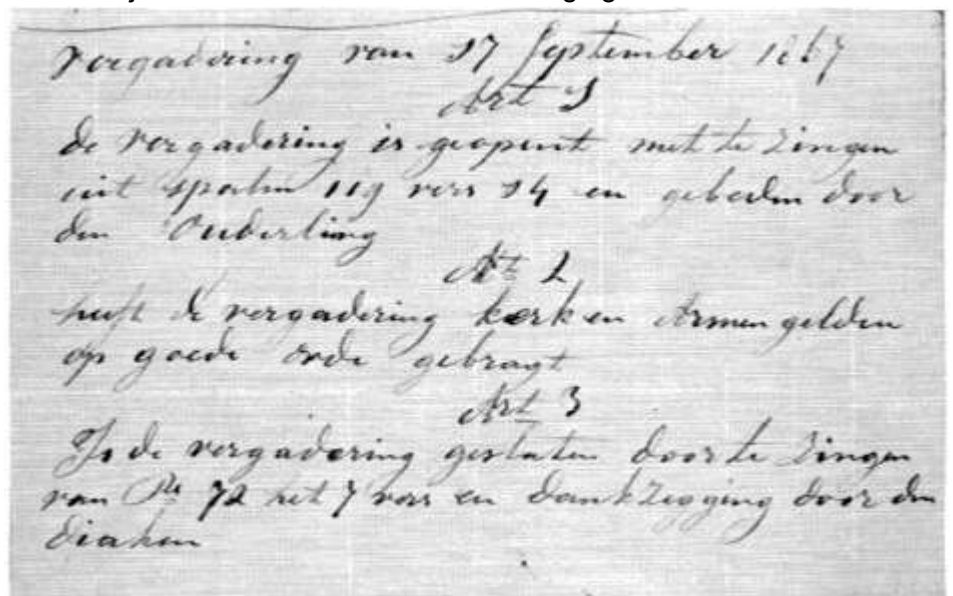
Op de mededeling van de bevestiging van de eerste ouderling en de eerste diaken in het eerste notulenboek volgt dan: *"Er werd besloten vanwege de zwakheid des Kerkeraad een fici ouderling en een fici diacen te kiezen en is goedgekeurd J. Smit en B. Biesheuvel alleen maar als behulp werkzaam te zijn"*. Deze "hulpen" werden dus klaarblijkelijk niet in het ambt bevestigd, maar maakten wel deel uit van de kerkenraad.

Uit de notulen van 10 maart 1868 blijkt dat diaken C. Maliepaard gekozen werd tot ouderling *"maar besloten is te vertrekken naar Rotterdam"* en de broeders B. Biesheuvel (tot hiertoe hulp-diaken) en J. Kamerling tot diaken zijn gekozen en op 7 februari 1868, weer door ds. Plug van Amsterdam, in het ambt zijn bevestigd. Van de hulp-ouderling Smit vermelden de notulen niets meer. Zo waren er dus één ouderling, N. W. Wamsteeker, en twee diakenen.

Aan het beroepen van een eigen predikant viel nog niet te denken. Ds. Eichhorn van Haarlem was consulent, gaf tot 1870 catechisatie en preekte hier ook wel, soms op zondag, maar meest op een avond in de week. Verder gingen af en toe in de dienst voor de predikanten Plug van Amsterdam, Kloppenburg van Tholen, Siemens van Oosterland, V. d. Vegt van Heerde, W. G. Smit van Den Haag, Engelbrecht van Zutphen, Van Brummen van Dordrecht, Passchier van 's Gravenmoer en Hazvoet van Woerden. Ook traden vaak oefenaars voor de gemeente op. Men moest wel aan een strenge keur voldoen om hier te mogen preken. "Bevindelijke" prediking verlangde men. Wat later is hier ook veel invloed uitgeoefend door ds. Schotel van Haarlem (Klein Heiligland). Die preekte hier eerst als oefenaar, later als dominee.

In 1869 verenigden zich landelijk de Christelijk Afscheiden Gemeenten en de Gereformeerde Gemeenten onder het Kruis tot de Christelijk Gereformeerde Kerk. Ook hier ging men daarin mee en stond men dus voortaan bekend als de Christelijk Gereformeerde Kerk van Hoofddorp.

De kleine kerkenraad, tot 1882 nog zonder leiding van een predikant, had te oordelen over veel vaak gewichtige zaken. In de notulen werd daarvan gewoonlijk echter niet veel melding gemaakt, zoals b.v. blijkt uit de afdruk hiernaast van de gehele notulen van 17 september 1867.

De vergaderingen werden niet alleen met gebed geopend en gesloten, vaak ook met het zingen van een psalmvers. De ouderling besliste mede in diaconale zaken, de beide diakenen ook over tuchtzaken. Vaak bleken die ook nauw verband met elkander te houden zoals o.a. blijkt uit de notulen van 19 december 1866: *“een weduwe der gemeente, die aan het armbestuur haren noot te kennen heeft gegeven door een briefje als volgt: Waarde Vrienden. Daar ik in grooten noot verkeer; en daarom verzoek ik om ondersteuning voor mijn en mijne kinderen; want ik heb niet te stoken nog te eten en verzoek vriendelijk voor den wintertijt; ik ben al dien tijt nog niet zonder zieke geweest; mijn kleinste kint is heel naar; de Heere zegene Ulieden tot zijn eer”*.

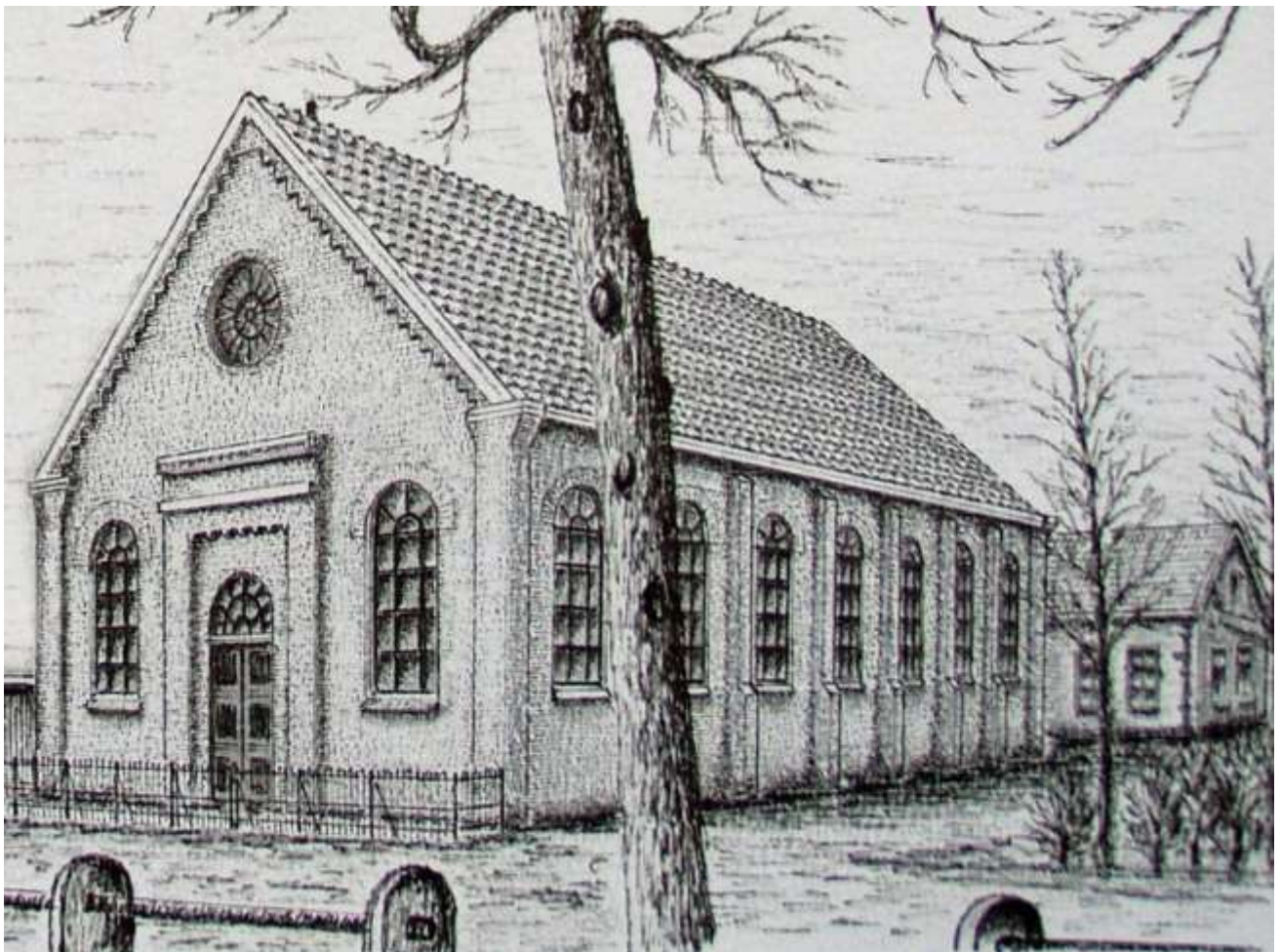
Zij werd bezocht wegens haar onchristelijke wandel, geen gebruik makende van de “ingestelde” middelen, maar op haar belofte van beterschap, werd toch tot ondersteuning besloten. *“Maar”* gaan de notulen verder *“tot hiertoe hebben wij uitgezien, maar tevergeefs nog in de kerk nog in Chatehizatie en hebben wij kerkeraat goedgevonden haar nog steeds te vermanen; en bij verharding haar te behandelen volgens onze kerkelijke Decipplune”*.

Een nieuw kerkgebouw

Intussen groeide de gemeente en werd het “kerkgebouw” te klein. In de notulen van 1 februari 1877 lezen wij dan: *“De kerkeraad overwegende hoe zij zou handelen om in de tans bestaande behoefte te voorzien voor de dringende behoefte voor een nieuw kerkgebouw. Zij vind het geschikst om eerst in eigen boezem te beproeven in hoe ver de krachten zijn en dan nader te bespreken hoe te handelen”*. Aan de leden en *“enkele belanghebbende”* werd een lijst gepresenteerd, waarna een stuk grond werd gekocht voor f 950,-. Op 25 april 1879 werd besloten de grond *“op te hoogen met zand en te beheijen met teertonnen en dat werk in daggeld of onderhansche aanbesteding uit te voeren”*.

De gemeentearchitect maakte een tekening, de kerk werd aanbesteed en de bouw gegund aan J. J. Verhagen te Burgerveen voor de som van f 4025. De eerste steen werd gelegd door een elfjarig zoontje van diaken B. Biesheuvel.

Zeven maanden later was het gebouw voltooid. Het bood ruimte aan 225 personen. Tweede Kerstdag 1879 werd de kerk *“ingeweid door den Weled. Heer Dom. Brummen naar aanleiding uit Exodus 20 vers 24 het laatste gedeelte”*.

Tekening uit het familiearchief van B. Klaassen

Enkele maanden later volgde de bouw van een kostershuis en een consistorie achter de kerk. De eerste koster heette Druif, was einde 1879 benoemd en had dus ook een woning.

Eerste eigen predikant

Men begon nu ook serieus aan het beroepen van “een eigen herder en leeraar” te denken. Omdat er geen pastorie was huurde men een huis voor een te beroepen predikant. De financiële zorgen namen daardoor met f 2,50 per week toe.

Twee beroepen werden tevergeefs uitgebracht. Het derde beroep, op ds. P. van Schaick van Wapenveld werd aanvaard en deze eerste predikant van Hoofddorp werd op 24 september 1882 in het ambt bevestigd. De tekst van de intrepreek was 2 Cor. 4 : 7.

Het traktement bedroeg f 900,- per jaar, vrij wonen en vrijdom van belastingen.

De kerkenraad kwam dus voortaan samen onder leiding van ds. Van Schaick, die zich ook belastte met het schrijven van de notulen, die door B. Biesheuvel, sinds 1 januari 1881 niet meer diaken maar ouderling, werden medeondertekend.

De notulen van 28 februari 1883 vermelden onder art. 4. „*De Leeraar vraagt of de broeders er voor zijn, dat er op Goede Vrijdag gepredikt wordt. Zij zijn tezamen van gedachten dat dit een menselijke instelling is, die door velen buiten ons hoog wordt verheven, en daaraan onze afkeuring geven en daarom geen openbare Godsdienst verlangen*”.

Ds. Van Schaick heeft onze kerk slechts kort gediend. Hij vond hier niet wat hij verwacht had en de gemeente was ook in hem teleurgesteld. Hij kreeg een beroep naar Middelharnis, aanvaardde dit en nam op 11 mei 1884 afscheid met een preek over 2 Thess. 3 : 16.

Toen hij een attestatie aanvraag voor zijn vrouw en kinderen bleek, dat er destijds geen attestatie van zijn vrouw van Wapenveld was ingekomen. „*De Leeraar leeft in de overtuiging dat zij dan is zoekgeraakt. Dewijl de broeders overreed zijn dat geen Leeraar tot de Heilige Bediening zou toegelaten worden zonder dat zijn vrouw lidmaat is, zal haar die worden gegeven*”.

Het duurde tot 1888 eer het beroepingswerk opnieuw ter hand genomen werd. Het traktement van de dominee had de financiën van de gemeente zodanig ontwricht, dat er einde 1883 een tekort was van wel f 300.

Een eigen pastorie

Op een ledenvergadering in het begin van 1888 ging onder de 22 aanwezige broeders een intekenlijst rond, en “*de uitslag van de intekening was, dat (met de vroegere contributiën) plus minus werd ingeschreven f 278,-*”. Dit resultaat was zo bemoedigend, dat men weer tot beroepen overging.

Zes beroepen werden tevergeefs uitgebracht. Het ontbreken van een pastorie was daar mede de oorzaak van. Dus werd in 1893 naast de kerk een pastorie gebouwd. De eerste steen werd gelegd door ouderling B. Biesheuvel op 6 oktober 1893.

In het midden de pastorie en rechts de kerk

Na het gereedkomen van de pastorie werd het beroepingswerk voortgezet. Weer werd door zes predikanten of kandidaten voor een beroep bedankt. En de gemeente had zo'n behoefte aan goede leiding en aan een geregelde bediening van het Woord. Nu moest er heel vaak een preek gelezen

worden en met de keuze daarvan was ook niet iedereen het eens. Op 28 december 1893 kwam een broeder uit de gemeente op de kerkenraadsvergadering *“die van oordeel is dat in de preken die gelezen worden meer de christen, dan de Christus gepredikt wordt”*. Hij kon geen gelijk krijgen. Ook werden bezwaren ingebracht tegen het kandidaatstellen, voor de ambten van ouderling en diaken, van broeders die *“geen gebruik maken van de bondszegelen”*. Na advies van de consulent werd besloten dan maar geen verkiezing te houden. Het maakte niet zoveel uit, want er was geen verplichte aftreding en de zittende broeders werden steeds herkozen.

Doleantie perikelen

In die jaren waren er ook moeilijkheden van andere aard. In 1886 had de doleantie plaatsgevonden en in 1892 verenigden zich de kerken uit de afscheiding van 1834 met die uit de doleantie. Van toen af behoort ook de Hoofddorpse Christelijk Gereformeerde Kerk dus tot de Gereformeerde Kerken in Nederland. Enkele broeders en zusters, voorheen leden van de dolerende kerk aan de Sloterweg (thans Badhoevedorp), maar binnen het ressort van Hoofddorp wonend, kwamen naar Hoofddorp over. Ds. Schotel van Haarlem, was hier consulent en ging weliswaar in 1892 met de vereniging mee, doch stelde zich in 1893 beroepbaar in de Christelijk Gereformeerde Kerk. Deze was gesticht door leden van de in 1869 ontstane Christelijk Gereformeerde Kerk, die niet met de vereniging met de dolerenden akkoord gingen. De consulent stelde pogingen in het werk om ook Hoofddorp uit het verband van de Gereformeerde Kerken los te maken en bij de Chr. Geref. Kerk te laten aansluiten. De “ligging” van Hoofddorp gaf daar wel aanleiding toe, maar ondanks het feit dat ds. Schotel hier zeer geliefd was, kreeg hij Hoofddorp niet mee.

Ds. A.M. Diermanse

Eindelijk, zomer 1895, had het beroepingswerk resultaat. Kandidaat A. M. Diermanse werd beroepen en kwam kennismaken. *“Hem werd beloofd vrije overtocht met zijn persoon en goederen en in plaats van twee, drie vrije Zondagen. Daarna word nog nader besproken dat de Kerkeraad ledikanten en vaste kleeden voor drie kamers zal aankopen welke het eigendom van de Gemeente blijven”*. Kandidaat Diermanse nam, drie dagen nadat hem deze beloften werden gedaan, het beroep aan.

De pastorie bleek, hoewel pas twee jaar oud, niet geheel te voldoen. *“Besloten werd de betimmering door Klaassen te laten maken en wel twee kamers, een meidenkamer, studeerkamer, enz.”*

Op Zondag 20 oktober 1895 deed ds. A. M. Diermanse zijn intrede, na bevestigd te zijn door zijn vader ds. P. Diermanse. De intreetekst was: 2 Cor. 2 : 16. *“Wie is tot deze dingen bekwaam”*. Vreesde ds. Diermanse, toen hij deze tekst koos al, dat hij lichamelijk en misschien ook wel geestelijk, het moeilijke ambt eigenlijk niet aan kon?

Al spoedig liet zijn gezondheidstoestand hem slechts toe één keer per zondag te preken. Einde 1896 moest hij rust nemen en vertrok hij uit de gemeente. Zijn vader, de emeritus predikant ds. P. Diermanse, die van 1873 tot 1877 in Nieuw-Vennep gestaan had en hier dus niet onbekend was, nam zijn werk hier over zodat zijn zoon het volle traktement zou blijven ontvangen en geen emeritaat zou behoeven aan te vragen. Deze gang van zaken gaf aanleiding tot grote beroering en strijd in de gemeente. Op 11 juli 1898 werd een vergadering gehouden van de kerkenraad, toen bestaande uit twee ouderlingen en twee diakenen, met drie bezwaarde broeders en drie afgevaardigden van de Provinciale Synode, t.w. ds. W. H. Gíspen, ds. B. van Schelven en ds. H. Louman Beijer. Klinkende namen in die tijd!

De zaken werden “flink” besproken en een verklaring opgemaakt van de volgende inhoud: *“Verklaring opgesteld in de vergadering van den Kerkeraad met de deputaten van de Prov. Synode en de bezwaarde broeders.*

- 1. Over en weer wordt erkend dat er zonder iemands opzettelijke bedoeling een onregelmatige toestand in ’t leven is gekomen,*
- 2. De Kerkeraad erkent de juistheid van het bezwaar, dat niet altijd in de wederzijdsche bejegeningen de eisch der broederlijke liefde tot zijn recht is gekomen, waarna de wederzijdsche verontschuldigen aangeboden en aangenomen worden”*.

De verklaring werd ondertekend door de leden van de kerkenraad, de bezwaarde broeders en de deputaten. Zo werd dan de vrede hersteld.

Ds. A. M. Diermanse vroeg en verkreeg emeritaat en zijn vader, ds. P. Diermanse, gaf zijn werk hier op. In de tijd tussen dat ds. A. M. Diermanse door ziekte verhinderd werd zijn ambtswerk te doen en de datum waarop hij emeritaat verkreeg, kon de kerkenraad geen andere predikant beroepen. Naast de emeritus predikant, ds. P. Diermanse, traden ook andere predikanten voor de gemeente op. Daarbij was ook de zeer gewaardeerde predikant van Haarlemmermeer O.Z., ds. W. S. Veltman. Deze hield hier ook een voorbereidingspreek voor de viering van het Heilig Avondmaal, waarin hij naar voren bracht, dat allen die lidmaat zijn, gelovigen zijn en aan de tafel des Heren moeten komen. Daar bleken niet alle gemeenteleden het mee eens te zijn en ook op de kerkenraad bleek ernstig verschil

van mening hierover te bestaan. Dat het belijdenis doen een toegang vragen tot het H.A. inhield, was toen en ook veel later nog, een lang niet door ieder erkende waarheid.

Ds. A. de Vlieg

De kerkenraad bracht op 9 november 1898 een beroep uit op ds. A. de Vlieg te Renkum. Al eerder nl. in 1893 en 1895 was ook op deze predikant een beroep uitgebracht, waarvoor toen evenwel bedankt werd. Nu volgde het verblijdende bericht dat ds. de Vlieg het beroep had aangenomen. Hij werd bevestigd op 29 januari 1899 door ds. Dekker van Nieuw-Vennep en verbond zich aan de gemeente met een preek over Galaten 6 vers 14a. "Maar het zij verre van mij, dat ik zou roemen, anders dan in het kruis van onzen Heere Jezus Christus".

Ds. De Vlieg heeft hier met grote ijver en toewijding, vaak ook onder veel strijd, gewerkt. Hij heeft zich ingespannen om de gemeente een juist inzicht te geven in de leer van de Kerk. Ook heeft hij de leden van de gemeente gewezen op hun taak in het maatschappelijk en staatkundig leven. Hij was een warm voorstander van de jongelingsvereniging, die zich in 1899 onder kerkelijk toezicht had gesteld. In augustus 1900 bleek, dat de ouderlingen de vergaderingen van de J.V. nooit bezochten. Twee van hen verklaarden, dat zij er niet zóveel voor voelden dat ze bereid waren de vergaderingen van de J.V. te bezoeken. Ze werden door ds. de Vlieg vermaand. Erger was, dat er ook bezwaar gemaakt werd tegen het catechetisch onderwijs en de preken. Enkele leden braken met de kerk en gingen over naar de Chr. Geref. Kerk. Anderen verdachten ds. De Vlieg ervan ouders aan te sporen voor hun kinderen de "vroegdoop" aan te vragen. De predikant stelde zich teweer en zei volgens de notulen van 18 april 1901 *"niet te drijven of beloften te vragen, maar wel te onderwijzen dat doop, belijdenis en Avondmaal één zijn, dat elk belijder dus van 's Heeren wege tot verkondiging van Christus dood geroepen wordt, dat hij dit onbekeerd niet kan en mag, dus zich voor den Heere biddend te beproeven en te onderzoeken heeft. Ouders, die voor hun kinderen de "vroegdoop" begeerden heeft hij daartoe niet aangezet, maar het aan hun beslissing overgelaten"*.

Bezwaar werd ook gemaakt tegen de gewoonte, dat aftredende ouderlingen en diakenen steeds maar weer opnieuw herkiesbaar werden gesteld en herkozen werden. Men wilde "besliste" aftreding. Het duurde nog tot 1920 eer al eerder genomen besluiten tot verplichte aftreding, werden uitgevoerd.

Aan het kerkopbouwende werk van ds. de Vlieg kwam tot groot verdriet van de gemeente in 1906 een einde. Op 25 maart heeft hij voor het laatst gepreekt en besloot in de morgendienst zijn preek met het volgende gedichtje:

*„Ik volg U zonder schrik door 's afgronds schaduwwegen;
Gij leidt mij bij de hand naar 't eeuwig Vaderhuis.
Mijn allerlaatste snik zal spreken van Uw zegen.
Mijn allerlaatste blik zal breken op Uw kruis".*

Op 25 juli overleed hij. Na een rouwdienst in de kerk, geleid door ds. N. IJ. van Goor van Halfweg, werd hij op 28 juli 1906 alhier begraven. Vrijwel heel de gemeente volgde de baar op weg van de kerk naar de begraafplaats.

De Nieuwe Meerbode herdacht Ds. de Vlieg in een driestar en in een uitvoerig In Memoriam, waarin o.m. het volgende gezegd werd:

"Steeds heeft hij zichzelf hoge eischen gesteld, zoodat zijne prediking ten allen tijde van diepgaande studie getuigde. Voor een weinig ontwikkeld gehoor ging zij daardoor wel eens te diep om haar geheel te volgen. Doch zij bevatte voor ieder der hoorders overvloed van geestesvoedsel. De verstandelijk goed onderlegden vonden veel te leeren; de meer bevindelijk aangelegden kregen rijke stof tot meditatie; degenen voor wie practische toepassing der Heilige Schrift in de verhoudingen van Staat, maatschappij en burgerlijk leven hoofdzaak is, konden zich verlustigen in de principieele uiteenzetting van de geboden Gods".

Plaatsengeld

Ondanks veel moeite en strijd groeide de kerk in ledental. De 225 plaatsen in de kerk waren allen verhuurd. Nieuwe leden konden geen plaats meer vinden. Daarom werd in de kerk een kleine gaanderij gebouwd. De huur voor de 64 plaatsen op die gaanderij werd bepaald op f 3,- per jaar voor de eerste, f 2,50 voor de tweede en f 2,- voor de derde bank. Die plaatsen verhuur was jarenlang een bron van strijd en ergernis. Er moest zoveel mogelijk geld uit komen en daarom werden ze de eerste tijd bij opbod verhuurd.

Tijdens de ambtsperiode van ds. A. de Vlieg kwamen ook verschillende mensen uit de Hervormde Kerk over en bleek de kerk, ondanks de gaanderij, nog te klein te zijn. Dus werden in 1900 kerkgebouw en consistorie vergroot. Het besluit daartoe werd genomen na een uitspraak op de ledenvergadering van 14 maart 1900, luidende: *"als er meer plaatsen in de kerk komen dan kan een arbeider voor zich en zijnen kinderen plaatsen huuren, nu worden de kinderen naar de gaanderij gestuurt"*. De strijd duurde voort. Begin 1914 besloot de kerkenraad *"de zitplaatsen op vasten prijs te stellen en die zijn plaats gaarne wilde behouden, die te laten behouden en mochten er meer liefhebbers zijn"*

voor een en dezelfde bank en daarover moeilijk valt te beslissen, dan onder die personen voor één jaar te vragen - wat is dat Uw dan meer waard om daar te blijven zitten - en allen aan de man te brengen, en de kosterbank vrij te houden, en noch twee daarvoor en op de gaanderij de achterste bank ook vrij en de prijzen noch door de benoemde commissie te regelen”.

Begin 1918 werd weer besloten de zitplaatsen publiek te verhuren. De twee voorste banken moesten vrij blijven “voor doven en armen”. Een jaar later nam de kerkenraad een voor die tijd kloek besluit. Plaatsen werden niet langer meer verhuurd maar toegewezen. Wat voorheen plaatsengeld was werd vrijwillige bijdrage. Niet allen waren het daarmee eens. De ontevredenen bleven - als zij al een vrijwillige bijdrage gaven – deze vrijwillige bijdrage “plaatsengeld” noemen.

Kosterstaken

Na de uitbreiding van het kerkgebouw in 1900 werd door de kerkenraad een reglement opgemaakt voor de koster. Dat was toen C. Overbeek, die in 1894 de eerste koster, J. Druif, opvolgde. Daarin stond o.m.: *“Des Zondags en door de week als er kerk word gehouden is het verboden met rookende pijp of sigaren in de kerk te komen of toe te laten de tabakspruimers aanmanen het spuwen te laten. ,Kerkeraad en ds.bank moeten door de koster verwarmt worden zonder daarvoor geld in rekening te brengen. Indien er in dit regelenment iets mocht vergeten zijn dat tot het werk van de koster behoord is hij verplicht dat te verrichten alsof het was beschreven. Het salaris is per jaar vrije woning, twee zitplaatsen in de kerk, de verdienste van de stoven en als de boel goed in orde word gehouden f 40,- en dat salaris word ieder drie maanden uitbetaald een vierde gedeelte”.*

Op 20 oktober 1899 overleed een van de oude voortrekkers, broeder N. W. Wamsteeker. Vanaf het ontstaan van de kerk in 1866 tot einde 1892 diende hij de gemeente als ouderling.

Kerkorgel

Begin 1901 kwam er een orgel in de kerk en werd A. de Vlieg, zoon van de predikant, tot organist benoemd. Nieuwe onenigheden waren het gevolg. Over de vraag of er mee doorgegaan moest worden staakten de stemmen. Een broeder, die meende ook te kunnen spelen, maar daarvoor niet in aanmerking kwam, ging naar Haarlem naar de kerk en nam nog zes andere broeders mee.

Maar het orgel, dat blijkbaar maar op proef geplaatst was, voldeed niet. In 1903 kwam er een nieuw, dat in gebruik geweest is tot in 1929 in de nieuwe kerk ook een nieuw orgel werd gebouwd.

Verdieping op de pastorie voor een nieuwe predikant

Na het overleiden van ds. De Vlieg werd het beroepingswerk weer terhand genomen. Nadat drie beroepen tevergeefs waren uitgebracht, werd besloten een verdieping op de pastorie te laten zetten. Het feit dat de pastorie maar weinig ruimte bood was mede de oorzaak dat uitgebrachte beroepen niet werden aanvaard.

Hieronder een foto van de verhoogde pastorie.

Ds. R. W. de Jong

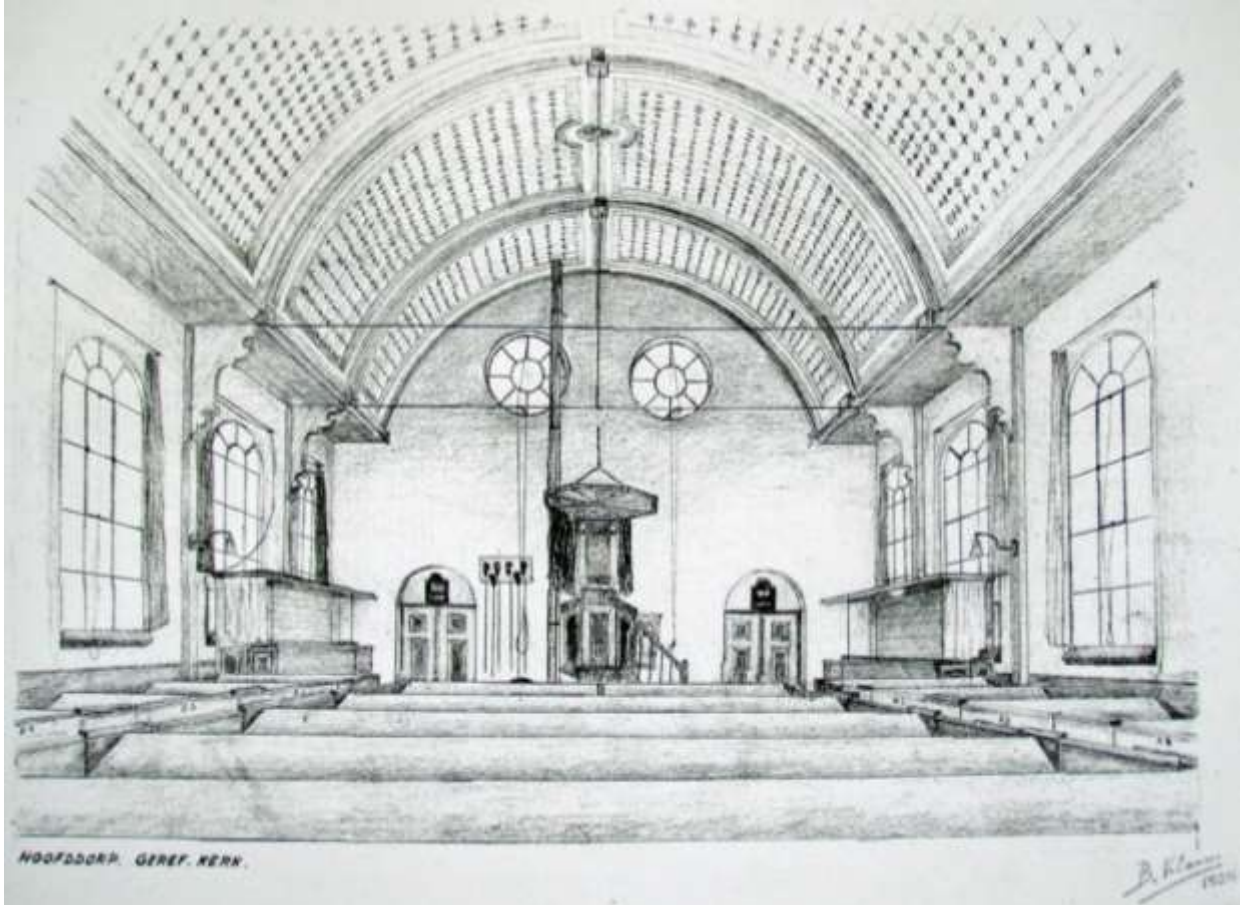
Ds. R. W. de Jong van Noordwijk, die ook in februari 1907 al beroepen was, maar toen bedankte, nam een tweede beroep wel aan en werd op 26 januari 1908 door zijn vader, bevestigd.

Blijkbaar had de bouw van een extra verdieping op de pastorie effect.

Vier jaar heeft ds. de Jong hier gewerkt. Hij bedankte voor een beroep naar Groningen, maar nam een jaar later een beroep naar Werkendam aan. Het afscheid volgde op 10 maart 1912.

Aanpassingen aan de kerk

In die tijd werd de kerk verfraaid door het aanbrengen van een plafond.

Tekening van B. Klaassen uit het familiearchief van B. Klaassen

Er gingen ook stemmen op om een toren op de kerk te plaatsen. In 1913 werd zelfs een voorstel om een toren te bouwen aangenomen; een tekening ervan was al gemaakt. Maar de schriftuurlijke regel, dat wie een toren wil bouwen, zich eerst moet nederzetten om de kosten te berekenen, was niet in acht genomen. De kosten vielen tegen en de zaak werd aangehouden of beter gezegd : ging de doofpot in.

Kerkenraadszaken

Het werd 1909 en het Nederlandse volk wachtte in spanning op de zo zeer gewenste uitbreiding van de koninklijke familie. Ook de kerk van Hoofddorp leefde mee, zoals blijkt uit de notulen van 1 april 1909: *“De vraag word in het midden gebracht om een dankuur te houden als de verblijden tijding komt van de bevalling der Koningin. Na eenige besprekingen word besloten daaraan te voldoen”*.

De gemeente groeide. Jaarlijks vond op de kerkenraad het onderzoek plaats van jonge mensen, die belijdenis van hun geloof wilden afleggen. Zo ook op de vergadering van 1 april 1909. De notulen vermelden: *“Ds. de Jong begint met de jongelieden de nodige vragen te doen en naar ernstig onderzoek en vragen, die door enkele goed en het meerendeel minder helder werden beantwoord. Er waren nogal enkele lui bij die erg zenuachtig waren”*. Ondanks *“de minder heldere antwoorden van het meerendeel”* werden alle „jongelieden” tot het doen van openbare belijdenis toegelaten.

De kerkenraad moest zich in deze jaren ook bezig houden met minder verblijdende zaken. Enige leden werden vermaand omdat ze op zondag melk verkochten. Er werd bezwaar gemaakt tegen het dopen van een kind van een vrouw, die zich daaraan ook schuldig maakte. Maar nu bleek dat ook een van de broeders ouderlingen, die bakker was, op zondag melk van die vrouw betrok. Die broeder

werd ook vermaand *“omdat hij zoo doende niet alleen de Sabbath ontheiligd maar aan anderen een slecht voorbeeld geeft”*. Op een volgende vergadering kwam de zaak weer ter sprake, want er bleek ook een ouderling te zijn, die op zondag brieven en couranten ontving en ds. de Jong *“acht, dat het kopen van melk en ontvangen van brieven enz. al even gelijk staat”*. De brieven ontvangende ouderling was het daarmee niet eens.

Er kwamen ook moeilijkheden met de jongelingsvereniging. Deze blijkt in een “herberg” feestgevierd te hebben; bij Treur (tegenwoordig Hotel De Beurs). De J.V. was het niet eens met de kerkenraad, maakte bezwaar en werd uitgenodigd voor de kerkenraad te verschijnen. Ze vaardigde haar voorzitter, S. Zijp en haar secretaris, Adr. Borst, af maar de kerkenraad wilde het hele bestuur op zijn vergadering zien.

Ouderling P. Zijp nam het voor de jongelingen op maar het mocht niet baten. De kerkenraden van Halfweg en Nieuw-Vennep werden te hulp geroepen en stuurden afgevaardigden naar Hoofddorp, ds. Heida van Halfweg met één, ds. Dekker van Nieuw-Vennep met twee ouderlingen, voor een vergadering met de kerkenraad en het bestuur der J.V. Door de ouderling uit Halfweg *“worden de jongelingen vermaand en er op gewezen dat ze veel te hoog staan en raad ze aan om de redelijken Godsdienst van Brakel is te bestudeeren”*.

Of de jongelingen die raad hebben opgevolgd is niet bekend. Wel bleken ze bereid van hun dwaalweg terug te keren. Een jaar later vroegen S. Zijp en consorten de kerk te mogen gebruiken voor een feest. *“Na langdurige besprekingen word besloten de aanvraag toe te staan, onder voorwaarden dat het Program van uitvoering naar dat het door de kerkeraad is onderzocht een eindbeslissing zal worden genomen”*. Vier dagen later was het programma bij de kerkenraad binnen gekomen. *“De praeses las het voor en door de meerderheid werd besloten het kerkgebouw daarvoor niet toe te staan”!*

Ja, de jeugd van toen gaf de broeders ook al veel zorgen. Een knecht van een ouderling bleek na afloop van het Concours Hippique met een meisje uit de gemeente bij Treur geweest te zijn. De ouderling heeft de zaak onderzocht en rapporteerde op de volgende vergadering, dat zijn inwonende knecht inderdaad 's avonds *“is weg geweest, of hij bij Treur geweest is, weet hij niet, maar hij heeft niet kunnen merken, dat hij onbekwaam was”*.

Ds. E. Schouten

Gelukkig bleef de gemeente na het vertrek van ds. De Jong niet lang zonder herder.

Uit een drietal werd ds. E. Schouten van Bolnes beroepen, die het beroep aannam en op 6 oktober 1912 hier in het ambt bevestigd werd.

Het werk van ds. Schouten vond veel waardering, maar de kritiek werd ook hem niet bespaard. Die kritiek werd niet altijd op broederlijke wijze uitgeoefend. Tijdens een huisbezoek, door hem in gezelschap van een ouderling gebracht, liepen de meningsverschillen zo hoog op, dat de broeders het huis uitgejaagd werden. Niet lang daarna werd de broeder die dat veroorzaakt had op zijn verzoek *“geschrapt”*.

Wellicht heeft deze niet opbouwende kritiek ertoe bijgedragen, dat ds. Schouten een jaar daarna een beroep naar Alphen aan den Rijn meende te moeten aannemen. Op 29 april 1917 nam hij afscheid van de gemeente met een preek over 1 Corinthe 13 : 8 -13. De gemeente bleef een jaar vacant.

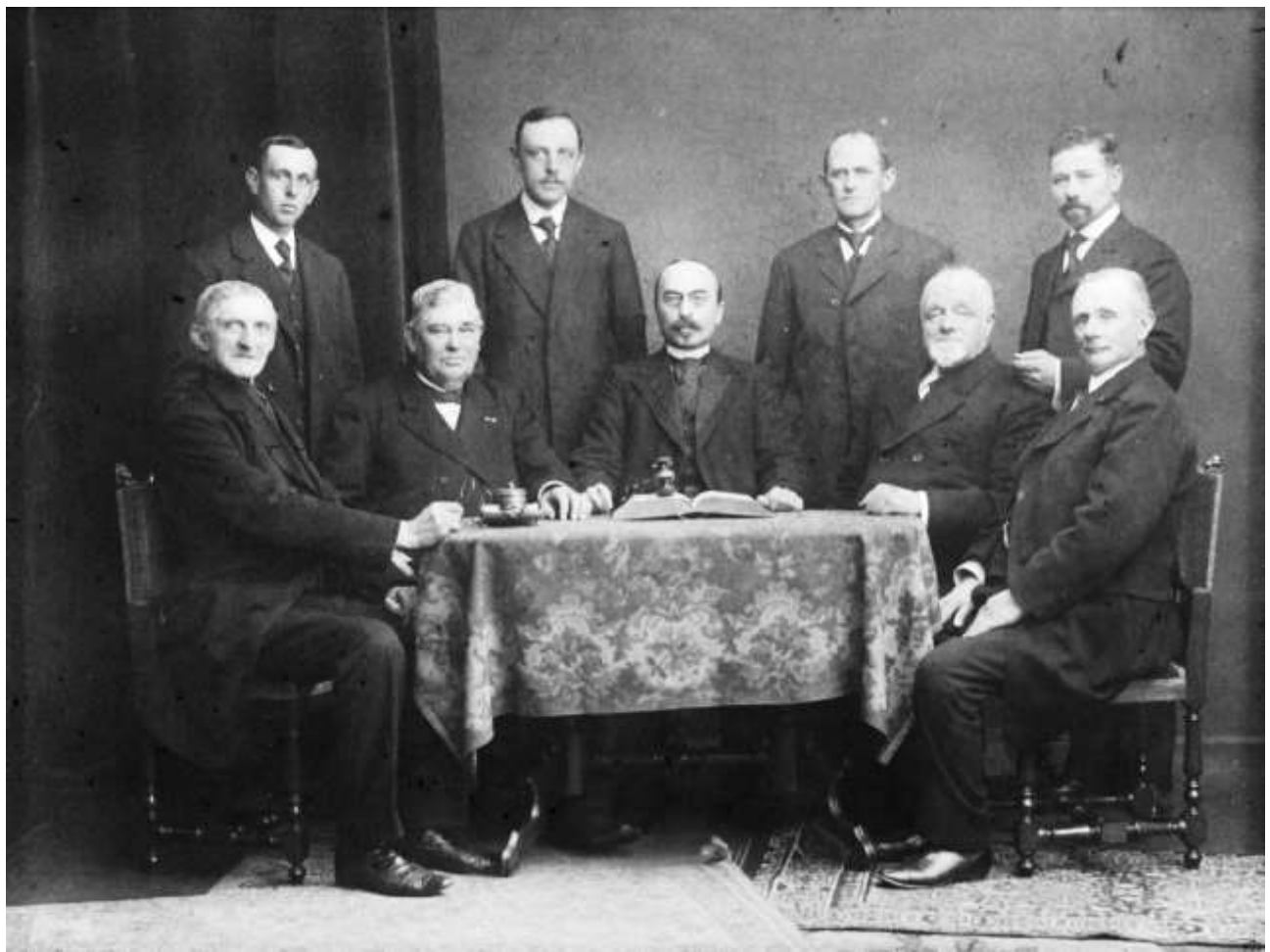
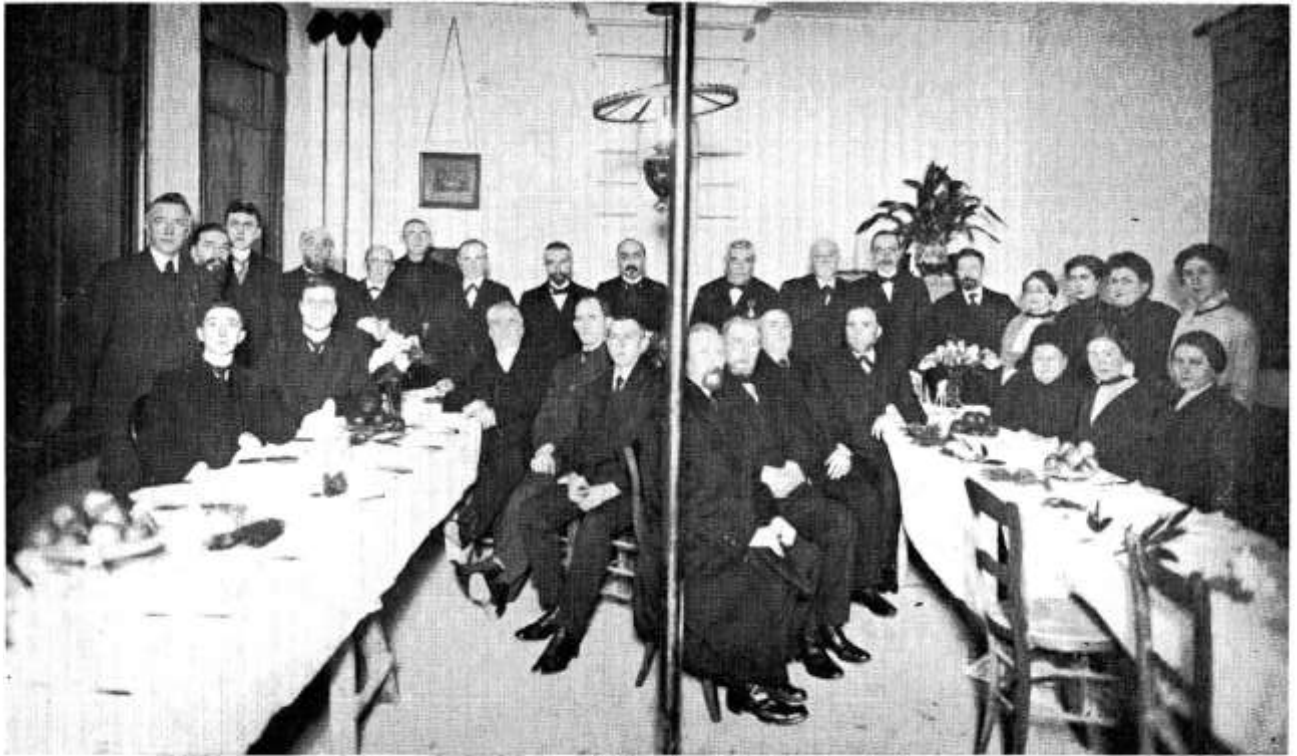
Eerste wereldoorlog

Het aantal leden nam ondertussen nog steeds toe. Einde 1914 waren er 235 belijdende leden en 343 doopleden. Het kerkgebouw werd weer te klein, maar bouwplannen konden niet worden uitgevoerd door de tijdsomstandigheden. De eerste wereldoorlog was nl. uitgebroken. De mobilisatie werd afgekondigd en de jonge mannen kwamen onder de wapenen. Zij gingen niet allen naar de grenzen. Ook in de Chr. School te Hoofddorp werden er ondergebracht. Dus moest de *“naaimeisjesvereniging”* een ander onderkomen zoeken. De bestuurskamer van de school kwam daarvoor niet langer in aanmerking. Ze vonden een veilig verblijf in de consistoriekamer. Tegen het einde van de oorlog kreeg men ook een tekort aan petroleum, waarop men voor de verlichting was aangewezen

Onder deze moeilijke omstandigheden was nog onder leiding van ds. Schouten op 26 januari 1916 toch het 50-jarig bestaan van de kerk herdacht.

De bovenste foto op het volgende blad is genomen t.g.v. het 50-jarig bestaan van de kerk

Daaronder een foto van de kerkenraad van 1915 – 1916.

Op de achterste rij v.l.n.r. de diakenen K den Breejen, S. Zijp, P. Kamper en C.G. van Wijk
 Vooraan v.l.n.r. Den Ouden, B. Biesheuvel, ds. E. Schouten, A. Rombout en A. Borst

Ds. C. Bouma

Na het vertrek van ds. Schouten werden twee beroepen uitgebracht. Eerst op ds. K. van Anken, daarna op ds. C. Bouma van Schoonebeek. Beide predikanten bedankten voor het beroep. De kerkenraad trad in correspondentie met ds. Bouma met het gevolg dat een tweede beroep, deze keer bij acclamatie, op hem werd uitgebracht; dit werd aangenomen.

Op 9 juni 1918 verbond ds. Bouma zich aan zijn nieuwe gemeente met een preek over 2 Tim. 4 : 2a. Grote blijdschap in de gemeente.

De pastorie werd opgeknapt en dat had wel wat geld gekost, maar er waren toen al vier ouderlingen en die gingen twee aan twee door de gemeente collecteren met een intekenlijst.

"Genoemde broeders zullen hun naam met te vermelden bedrag boven aan plaatsen". Goed voor- gaan doet goed volgen!

Ds. Bouma ontwikkelde een grote activiteit vooral op het gebied van evangelisatie. In de timmerschuur van W. van der Pol aan de Kruisweg bij de Sloterweg werden evangelisatie samenkomsten gehouden, die vaak door 50 á 60 personen worden bezocht. Ook worden Zondagsscholen opgericht, die gehouden werden in genoemde timmerschuur, aan de IJweg en op het dorp. Samen telden zij einde 1919 150 leerlingen. Het verenigingsleven ontving krachtige steun. Er kwam een knapenvereniging, die einde 1920 20 leden telde. De jongelingsvereniging had toen 25 en de meisjesvereniging 18 leden.

Hiernaast een foto uit ca. 1925 van de timmerschuur van Van der Pol met daarvóór mede- werk(st)ers van de Zondagsschool.

V.l.n.r.: Henk de Graaf Jac. zn., Barend Klaassen Pzn., ds. C. Bouma, Willem v.d. Pol, eigenaar van de werkplaats, Rika v.d. Pol (dochtertje), mevr. v.d. Pol en Gonda Biesheuvel (later mevr. Vogelaar).

Foto's uit familiearchief van B. Klaassen

Hiernaast een foto uit 1931 van de Knapenvereniging Klimop met 3e van rechts B. Klaassen die jarenlang voorzitter was.

Tijdens zijn ambtsperiode hier promoveerde ds. Bouma tot Doctor in de Theologie. Hij genoot overal in het land grote bekendheid. Beroepen volgden, waaronder één naar Amsterdam. De gemeente hield haar hart vast, maar dr. Bouma bedankte voor dit beroep. Toen volgde een beroep naar Zwolle. Dat gaf minder oorzaak tot ongerustheid, maar dit beroep werd wel aangenomen. Op 12 juni 1921 nam Dr. Bouma afscheid met een preek over 1 Petrus 1 : 24a en 25.

De kerkenraad werd in die tijd bijgestaan door een Commissie van Beheer met 7 leden.

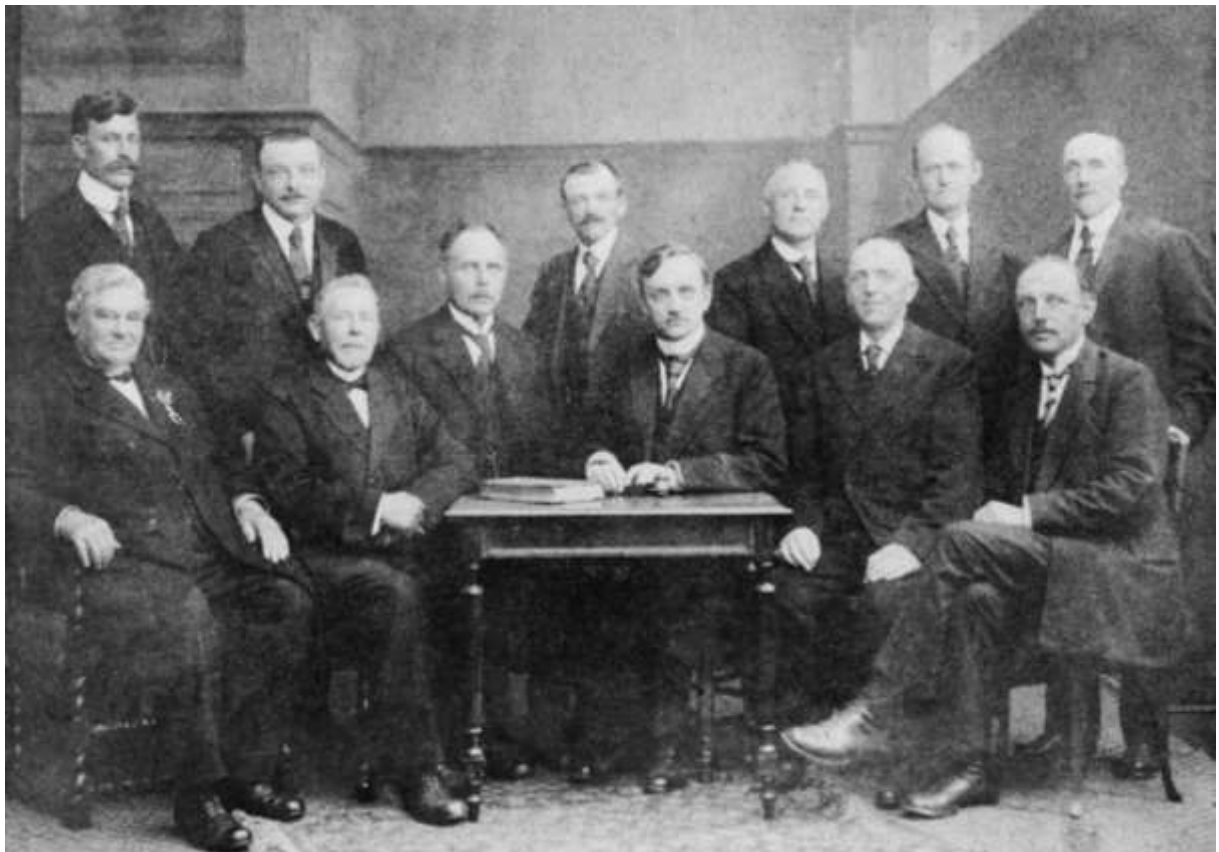
Ook werden enkele percelen grond aangekocht aan het Marktpllein en de Marktlaan voor de bouw van een nieuwe kerk. Einde 1919 kwam een voorstel ter tafel om het aantal ouderlingen van vier op zes te brengen. Er werd zelfs even over de aanstelling van een jeugdouderling gedacht. Maar *“het gevoelen der broeders is, dat deze sprong te wijd is en dat de mannetjes ontbreken”*. Men hield het voorlopig maar op zes, maar dat aantal werd na een jaar toch tot acht opgevoerd.

Voor de jaarlijkse ledenvergadering werden niet alleen de broeders maar ook de zusters uitgenodigd.

Einde 1919 telde de gemeente 272 belijdende leden en 368 doopleden. Onder die doopleden waren nogal wat ouderen die niet tot het doen van openbare belijdenis kwamen omdat net als ds. de Vlieg en ds. Schouten óók ds. Bouma er op wees, dat belijdenis doen het vragen van toegang tot het Heilig Avondmaal inhield. Bij het onderzoek door de kerkenraad van degenen die tot het doen van belijdenis wensten te worden toegelaten werd speciaal gevraagd of het hun voornemen was getrouw naar het avondmaal te komen.

Hieronder een foto van de kerkenraad van 1920.

Op de voorste rij staat helemaal links B. Biesheuvel en derde van rechts ds. C. Bouma.

Op 25 september 1921 overleed op 88-jarige leeftijd B. Biesheuvel, die vanaf de stichting van de kerk in 1866, onafgebroken de gemeente in het ambt heeft gediend, zij het de laatste twee jaar als ouderling op non-actief. Hij heeft veel gewerkt, niet alleen voor de kerk die hem lief was, maar ook in het bestuur van de polder en de burgerlijke gemeente.

Ds. J.D. Wielinga

Niet lang bleef de gemeente zonder eigen predikant.

Al op 16 oktober 1921 deed ds. J. D. Wielinga, gekomen van Anna Jacobapolder, hier zijn intrede. Bijna zeven jaar heeft hij hier gestaan. Zijn preken getuigden van zijn gedegen kennis van de Heilige Schrift en de Gereformeerde belijdenis.

In de tijd van ds. Wielinga was het al dan niet bouwen van een nieuwe kerk een onderwerp dat veel aandacht vroeg. Vele en langdurige vergaderingen over grondaankoop, grondverkoop, schilderen, nieuwbouw, enz. had hij voorgezeten. Er was bovendien nog zoveel ander werk. Toen hij maart 1924 een beroep naar Hoogeveen ontving, deelde hij aan de kerkenraad mee, dat zijn werk hier hem zwaar viel. De „ligging” van de gemeente; de afstanden die hij per fiets moest afleggen. Maar hij bedankte toch voor het beroep. Enkele ouderlingen die een auto bezaten, brachten de dominee wel eens naar de uithoeken van het kerkelijk rayon. De bijbellezing aan de Sloterweg werd gestaakt. De laatste tijd kwamen daar soms niet meer dan zes mensen, die voor een deel nog lid van de kerk waren. Wel had dominee veel steun van zijn vrouw. Zij bezocht zieken en kraamvrouwen en richtte de Zusterkring Dorcas op, waarvan zij presidente werd. De zoon van de predikant, D. K. Wielenga, werkte, tot hij in Kampen ging studeren, mee aan de Zondagsschool bij de Sloterweg. Het werk in de gemeente bleef evenwel zeer veel van de krachten van ds. Wielenga vergen. Daar kwam nog bij, dat hij een belangrijke functie vervulde in het dagelijks bestuur van Bartimeus, welke vereniging een heel moeilijke tijd doormaakte. Deze functie bezorgde ds. Wielenga ook veel werk. In juni 1925 was het zo ver, dat hij vier weken extra vakantie kreeg. De rust deed hem goed. Het werk werd weer met nieuwe kracht opgepakt. Maar juni 1927 werd toch een beroep naar Franeker aangenomen. Op 18 september 1927 volgde het afscheid van Hoofddorp.

Vermeldenswaard uit de periode ds. Wielenga is nog, dat daarin ook geprobeerd werd met de andere kerken in de Haarlemmermeer tot uitgave van een kerkblad te komen. De pogingen werden opgegeven wegens gebrek aan medewerking. Ook kwam er wat toenadering tussen de Gereformeerde Kerk en de Hervormde Gemeente. In 1923 werd samen met de Hervormden een bid- en dankstond gehouden ter gelegenheid van het 25-jarig regeringsjubileum van H.M. Koningin Wilhelmina. Bij de ingebruikneming van de nieuwe kerk kwam de Hervormde predikant, ds. C. Salverda, de gelukwens van zijn kerkenraad overbrengen.

In deze tijd gingen de diakenen ook afzonderlijk vergaderen en behoefden dus alle diaconale zaken niet meer op de kerkenraad behandeld te worden. Wel brachten zij bij tijd en wijle rapport daarover uit en vroegen ze soms om advies.

In die periode werd ook de Synode van Assen gehouden, in 1926.

Ds. W. E. van Duin van Haarlemmermeer O.Z. koos de kant van dr. G. Geelkerken van Amsterdam-Zuid en wordt op 7 december 1926 als predikant afgezet. De Classis Haarlem was daar nauw bij betrokken en de kerk van Hoofddorp, als naburige kerk, uiteraard ook. Ds. Wielenga werd consulent van Haarlemmermeer O.Z. en preekte ook bij de ingebruikneming van de nieuwe kerk aldaar.

Kerkbouw ja of nee

In Hoofddorp bleef het vraagstuk kerkbouw ook steeds op de agenda. Men constateerde verschijnselen van verzakking en scheuring aan de oude kerk. Hoewel al grond was aangekocht aan het Marktplaatsplein en de Marktlaan, werd in 1923 serieus overwogen een nieuw gebouw te stichten op de plaats van het oude. Op de vergadering van de kerkenraad, de commissie van beheer en een bouwcommissie, gehouden op 1 juni 1923, waren al twee architecten aanwezig om drie gemaakte plannen toe te lichten. Voor de kosten daarvan deinsde men echter terug en men kon het ook niets eens worden over de plaats waar de nieuwe kerk zou verrijzen. Zo werd eind 1924 weer grond aangekocht op de hoek van de Kruisweg en de Nieuweweg, die na enige maanden weer verkocht werd, gelukkig met een kleine winst.

Intussen bleven vooral nieuw ingekomen leden klagen dat ze geen zitplaatsen in de kerk konden krijgen. In juni 1926 besloot de kerkenraad de oude kerk te laten schilderen en de preekstoel te laten vervangen door een platform. Zondag 11 juli zou voor dit doel een collecte worden gehouden. Dit werd een paar broeders, onlangs van elders ingekomen, te gortig. Ze kwamen op de kerkenraadsvergadering en drongen er ernstig op aan, voor de restauratie van de te kleine kerk geen geld meer uit te geven, maar serieuze pogingen aan te wenden om tot nieuwbouw te komen. Ze kregen gehoor. De gemeente werd samengeroepen voor een biduur voor een nieuwe kerk. In korte tijd werd daarvoor een bedrag van f 22.000 toegezegd.

Toch een nieuwe kerk

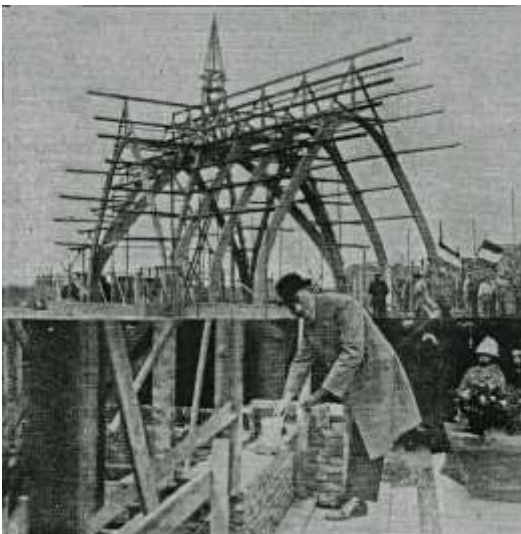
Architect Jos de Jonge van Rotterdam ontwierp een plan, dat algemene instemming verwierf. B. & W. van Haarlemmermeer vonden het ook een goed plan, maar zouden zo'n mooie kerk graag op de hoek van het Marktplaatsplein en de Hoofdweg zien verrijzen, waar nog een oude, sinds kort niet meer gebruikte, openbare school stond. Ze stelden daarom de kerkenraad voor: *“Ruil met de gemeente Uw oude kerk en kosterwoning voor het hoekterrein en koop daarbij de woning van het hoofd der school aan de Hoofdweg, die kunt U dan voor pastorie inrichten”*. Ruilen wilde de kerkenraad wel, maar tegen die aankoop had hij bezwaar. De burgemeester, mr. A. Slob, zelf lid van de kerk, kwam

op verzoek op de kerkenraadsvergadering. Hij begon met te zeggen: *“dat hij wel een weinig opzag om hier in ‘t Sanhedrin te verschijnen en dat hij heel voorzichtig zal zijn in zijn antwoorden”*. De ruil ging door, maar zonder aankoop van de woning van de hoofdonderwijzer. Na een openbare aanbesteding werd het bouwen van de kerk op 31 oktober 1927 gegund aan T. Pels te Amsterdam.

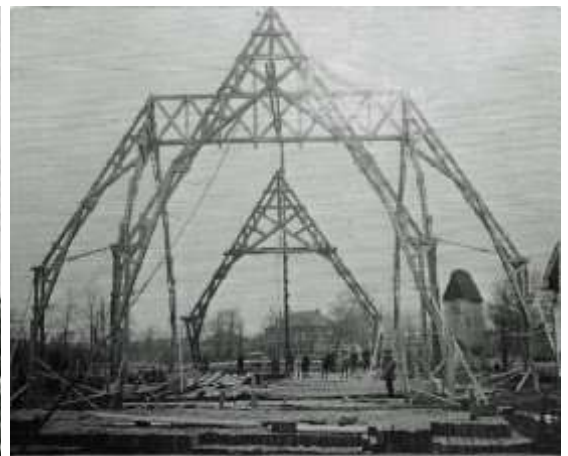
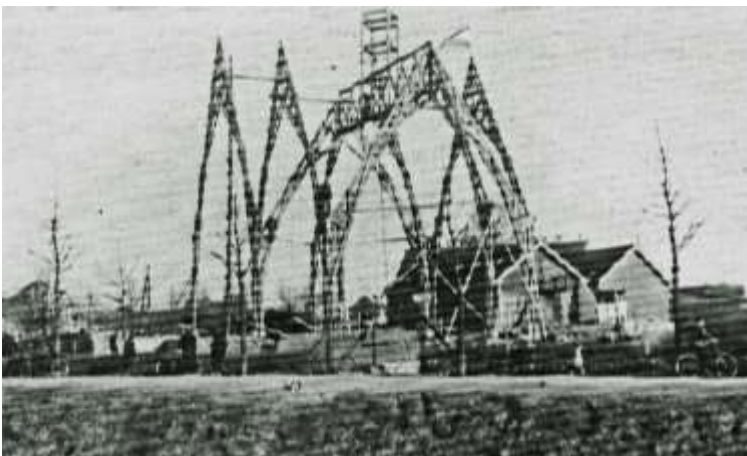

Eerst moest de oude school gesloopt worden, waarna er gegraven kon worden voor de fundering.

De architect positioneerde de kerk bewust met de ingang onder gelijke hoeken met zowel de Hoofdweg als de Kruisweg om aan te geven dat de kerk openstond voor mensen vanuit alle richtingen. De aannemer ging voortvarend aan de gang, zodat de gemeente al op 21 april 1928 aanwezig kon zijn bij het inmettelen van een oorkonde, links boven de hoofdingang, door br. B. Biesheuvel J.C.zn., nadat eerder al de eerste steen gelegd was door J. Colijn, broer van de voormalige minister.

Het leggen van de eerste steen en het inmettelen van een oorkonde

Het plaatsen van de spanten

Inmiddels hadden de organisten A. de Vlieg en A. P. Vogelaar het initiatief genomen om gelden in te zamelen voor een nieuw orgel.

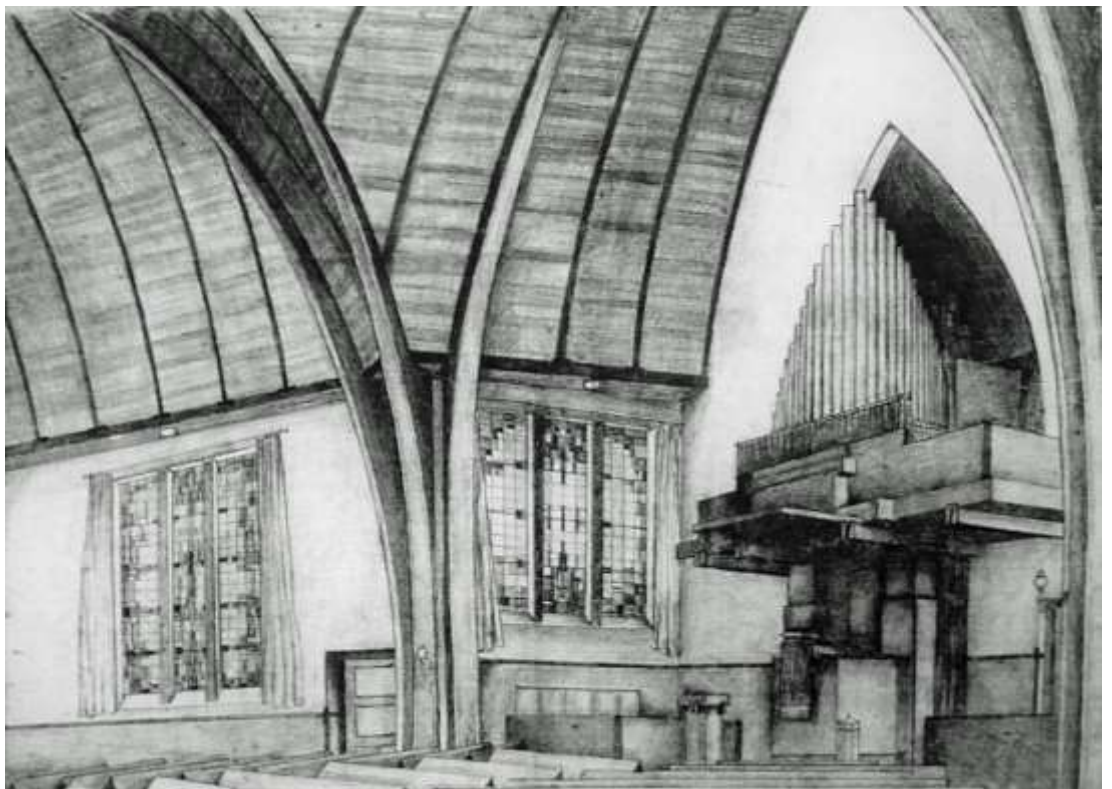
De burgemeester, met enkele andere notabelen, wilde een gedenkraam aanbieden. De kerkenraad voelde daar wel voor, als er maar geen „koppen” op voorkwamen. Liever een rots, het eerdergenoemde zegel van de kerk. De notabelen trokken hun aanbod in, zij wilden wél hun portretten uitgebeeld zien op het gedenkraam.

Zondag 27 januari 1929 werd de laatste dienst in de oude kerk gehouden en 30 januari werd de nieuwe kerk in gebruik genomen, met een preek van de consulent ds. F. H. van Loon over Ps. 84 vers 2-4. Behalve deze voerden nog een zevental anderen het woord, waaronder ds. J. D. Wielenga die kort tevoren naar Franeker was vertrokken; hij bood een kanselbijbel aan. Nog meer geschenken volgden. De familie de Vlieg gaf een doopvont en de families J.C. en C. Biesheuvel een avondmaalsgarnituur.

Een paar weken later werd het nieuwe orgel bespeeld door de stadsorganist van Haarlem, de heer George Robert, die bij de bouw als adviseur was opgetreden. De bouw van de kerk had ongeveer f 100.000,- gekost. Het orgel werd geplaatst door de firma de Koff te Utrecht voor de som van f 6.375.

Van het interieur van de kerk zijn geen foto's, maar wel deze tekening uit het familiearchief van B. Klaassen.

Al snel bleek dat de akoestiek in de nieuwe kerk veel te wensen over liet. De architect was wel van mening, dat die geleidelijk beter zou worden, maar men besloot ook het advies van een geluidsdeskundige, prof. Fokker, verbonden aan de Teijler Stichting in Haarlem, in te winnen. Dwars door de kerk werden draden gespannen en klank dempende schotten werden aangebracht. Het hielp allemaal weinig. Ook een proef met een luidspreker bracht geen verbetering. Het zou nog vele jaren duren voordat, mede door de vooruitgang van de techniek, dit bezwaar afdoende kon worden verholpen d.m.v. een geluidsinstallatie.

Ds. N. Willemse

Onmiddellijk nadat ds. Wielenga het beroep naar Franeker had aangenomen werd het beroepingswerk opgepakt. Luistercommissies trokken het land door op zoek naar een voor Hoofddorp geschikte predikant. Want niet iedere predikant, die in eigen kerk zeer gewaardeerd werd, werd bekwaam geacht voor het werk hier. Een luistercommissie bracht rapport uit van haar bevindingen. Een predikant stond in zijn gemeente zeer goed aangeschreven. *“Maar”, zei de rapporterende broeder “die gemeente is geheel anders dan de gemeente van Hoofddorp; de mensen critiseeren daar niet. De Dominé is daar het rad, waar alles om draait en heeft daar in alles en bij allen het volste vertrouwen”*. Vier beroepen werden uitgebracht; vier teleurstellingen volgden.

Ds. Wielenga was inmiddels vertrokken. Zondags gingen telkens andere predikanten voor in de diensten, waaronder er waren, die wellicht voor een beroep in aanmerking konden komen.

Begin januari 1929 preekte hier een jonge dominee van Abcoude, ds. N. Willemse. De kerkenraad besloot in de eerstvolgende vergadering aan de gemeente voor te stellen hem bij acclamatie te beroepen. De gemeente was het roerend met de kerkenraad eens. Dat was wel eens anders geweest. Het beroep ging door; bij acclamatie. Het werd tot aller grote blijdschap en dankbaarheid aangenomen.

Maar, waar moest de nieuwe dominee wonen?

De oude pastorie zou behoorlijk opgeknapt moeten worden en dat zou zeker f 1000 kosten. Dus stelde de Commissie van Beheer voor de oude pastorie te verkopen en een nieuwe te bouwen naast de nieuwe kerk. Na veel wikken en wegen werd daartoe besloten. Maar daarmee was er op korte termijn nog geen huis waarin de predikant zijn intrek kon nemen. Met spoed werd een leegstaand huis gehuurd om als tijdelijke woning te dienen. Het was voor pastorie eigenlijk niet geschikt, maar wat moest men! De oude pastorie was inmiddels al verkocht. Op het laatste nippertje werd een andere en betere oplossing van het woningvraagstuk gevonden. De kerk kon van de Haarlemmermeerpolder een vrijkomende ingenieurswoning aan de Hoofdweg hoek J. C. Beetslaan huren. Het voorstel daartoe werd aanvaard en de jonge dominee met zijn gezin nam intrek in dat huis en woonde daar, met veel genoegen, tot zijn vertrek einde 1932.

De intrede van Ds. Willemse vond plaats op 21 april 1929. De consulent, ds. F. H. van Loon van Haarlemmermeer-Sloterweg bevestigde hem 's morgens in zijn ambt en de nieuwe predikant hield 's middags een intrepreek naar aanleiding van 2 Corinthe 4 : 7. *“Maar wij hebben deze schat in aarden vaten zodat de kracht, die alles te boven gaat, van God is en niet van ons”*.

Verschillende goede dingen kwamen tijdens de ambtsperiode van ds. Willemse tot stand. De predikant hoefde niet meer onder alle omstandigheden te fietsen. Bij ruw weer en slechte wegen mocht hij een auto (met chauffeur) huren.

Ook verscheen een klein 14-daags Kerkblaadje, voor Hoofddorp alleen, waarin o.a. een persverslag van de kerkenraadsvergaderingen werd opgenomen. Dit persverslag werd door één van de ouderlingen opgesteld en aan het einde van de vergadering voorgelezen en vastgesteld.

De kerkenraad ging begin 1931 afzonderlijk als brede en als bijzondere kerkenraad vergaderen. De vergadering van de bijzondere kerkenraad werd gewoonlijk na die van de brede gehouden.

Het z.g. stil gebed bij de aanvang van de diensten werd ingevoerd. De evangelisatie samenkomsten bij de Sloterweg werden hervat en ten behoeve van dergelijke samenkomsten en voor de Zondagschool werd aan de IJweg op een terrein van J. Brouwer een gebouwtje gesticht. Kort na het vertrek van ds. Willemse kwam daarvoor ook aan de Kruisweg bij de Sloterweg een gebouwtje gereed op een terrein van J. van Andel.

't Moest allemaal wel uit een krappe kas gefinancierd worden. De economische crisis was er de oorzaak van dat kerk en diaconie telkens met tekorten hadden te kampen, zelfs zo erg dat de commissie van beheer aan de kerkenraad voorstelde haar voorbeeld te volgen en voortaan geen kopje koffie meer tijdens de vergaderingen te gebruiken. Maar dat bescheiden genot lieten de broeders zich niet ontnemen.

Kerkenraad en gemeente vernamen met leedwezen, dat ds. Willemse een beroep naar Rotterdam-Charlois had aangenomen. Graag had men gezien dat hij nog vele jaren hier zijn werk zou hebben

voortgezet. Op 11 december 1932 volgde het afscheid. Ds. P. van Strien, toen verbonden aan de kerk van Haarlemmermeer O.Z. werd consulent.

Ds. Willemse had zijn tijd in Hoofddorp zelf als erg leerzaam ondervonden. Hij heeft na zijn vertrek nog vaak bij de familie Rip op boerderij "De Stad Zaandam" aan de IJweg gelogeed.

Nieuwe pastorie

Ondanks de financiële moeilijkheden gingen koop en verkoop, slopen en bouwen toch door. De oude kerk en kosterswoning werden in een publieke veiling teruggekocht. Dan kon daar tenminste geen herberg of bioscoop in komen en bleef de koster verzekerd van zijn woning, die na de ruil met de gemeente Haarlemmermeer gehuurd werd. De gronden aan de Marktlaan werden verkocht. De oude schoollokalen, die tijdelijk als opslagplaats voor door het Crisiscomité verzamelde goederen hadden dienstgedaan, werden afgebroken en er werd, ten dele uit daaruit vrijkomende materialen, een rijwielloods gebouwd.

Vóór ds. Willemse vertrok waren al plannen gemaakt voor de bouw van een nieuwe pastorie naast de kerk. Kort na zijn vertrek in 1932 verrees het gebouw. De nog voortdurende crisis was oorzaak, dat hiervoor slechts een bedrag van f 9060,84 , alles inbegrepen, op tafel behoefde te worden gelegd.

De nieuwe pastorie naast de nieuwe kerk

Na de bouw van de pastorie ontstond de situatie zoals te zien op onderstaande foto uit 1955 met op de voorgrond v.l.n.r. de nieuwe kerk, fietsenshuur en nieuwe pastorie, de oude kerk met daarachter de kosterswoning en de oude pastorie.

Ds. R. Oosterhoff

Zo was er dus weer een pastorie, maar nog geen dominee. Wel was weer het beroepingswerk ter hand genomen. Diverse predikanten die voor een beroep in aanmerking konden komen traden voor de gemeente op. Daarna volgde soms bezoek van een luistercommissie. Die commissies gingen ook wel op pad om predikanten te horen, die weigerden *“op beroep te komen preken”*.

Op een ledenvergadering van 24 mei 1933 werd voorgesteld een keuze te doen uit een tweetal t.w. ds. R. Oosterhoff van Wanswerd en ds. H. B. Visser van Noordwijk-Binnen.

Ds. Oosterhoff werd met zeer grote meerderheid van stemmen beroepen. Al tijdens de vacature ds. Wielenga had de kerkenraad een beroep op deze predikant overwogen.

Ds. Oosterhoff nam het beroep aan en werd op 17 september 1933, door de consulent, ds. van Strien bevestigd. De intreetekst was Jesaja 40 : 9.

Gemeente en predikant hebben moeilijke tijden doorgemaakt. Met de predikant werd hartelijk meegeleefd in droeve en blijde dagen. Zoals toen mevr. Oosterhoff stierf op 6 augustus 1939, twee dagen na de geboorte van een zoon. Maar ook op 3 december 1947 toen dominee in het huwelijk trad met mej. Griffioen die na het overlijden van mevr. Oosterhoff de zorg voor de kleine zoon Roel en de overige leden van het gezin op zich had genomen en dus voor de gemeente een goede bekende was.

Crisis en tweede wereldoorlog

Deze predikant heeft in een zeer bewogen tijd onze kerk gediend. De economische crisis hield aan en het gevolg daarvan was, dat in de voor het kerkelijk leven nodige financiën heel moeilijk kon worden voorzien. De diakenen hadden ook grote zorgen. Gelukkig hadden ze tevoren een kleine reserve gekweekt en ontvingen ze in 1936 een legaat van f 1000.

Toen deze zorgen wat minder werden brak de tweede wereldoorlog uit. De bevolking van Hoofddorp werd op 10 mei 1940 zeer vroeg uit de slaap gewekt door het geronk van de vijandelijke vliegtuigen, die hun bommenlast boven Schiphol uit wierpen. In Hoofddorp werd geen schade aangericht en nadat ons land de strijd tegen de overmacht had opgegeven, werd met dankbaarheid geconstateerd dat van de 33 leden van de kerk die als militair dienst hadden gedaan, niemand gesneuveld was en dat ook de burgerbevolking gespaard gebleven was.

Het leven, ook het kerkelijk leven, paste zich aan aan de omstandigheden. Het kerkgebouw kon moeilijk verduisterd worden, dus moesten alle diensten bij daglicht gehouden worden, ook het dankuur voor het gewas in november 1940.

Er werd al in juli 1940 een collecte gehouden voor de Gereformeerde Kerken die oorlogsschade hadden geleden en er was een inzameling van goederen voor 400 gezinnen in Rotterdam die door het bombardement van alles beroofd waren. De oorlog duurde voort. Vooral in de grote steden werd gebrek geleden. Kinderen uit die steden werden al in de zomervakantie van 1942, dankzij de zorgen van de diaconieën in de Haarlemmermeer, hier gastvrij ontvangen om wat aan te sterken. In gezinnen van leden van de kerk werden 21 kinderen ondergebracht.

In de bezettingsjaren kon het ambtelijk werk, hoewel soms met moeite en spanning, doorgaan. Spanning bv. toen geweigerd werd een begrafenis te leiden, die met W.A.-er zou moeten plaats hebben en dit in *“Volk en Vaderland”* werd gepubliceerd onder de titel *“Zielige Zieleherder”*. Spanning ook op zondag 2 mei 1943 toen het bericht kwam dat mannen als gijzelaars uit Hoofddorp zouden worden weggehaald en ds. Oosterhoff het tweede gedeelte van de middagdienst veiligheidshalve aan ouderling Biersteker heeft overgedragen, die een preek heeft gelezen.

Naarmate de oorlog voortduurde werd ook voor vele onderduikers hier een schuilplaats gezocht. Ds. Oosterhoff trotseerde de gevaren, die hieraan voor hem verbonden waren en toonde zich zeer actief daarin. Al in 1941 werd P. J. van Driel, wegens illegale activiteiten, gevangengenomen. Geen zondag ging voorbij zonder dat in de kerk voor hem en andere slachtoffers van het nazibewind gebeden werd. In 1943 volgde zijn vrijlating. De eerstvolgende zondagmorgen kwam hij, voor de dienst, in de kerkenraadskamer om ds. Oosterhoff en de ouderlingen en diakenen te groeten. Hij vertelde daarbij dat een gezang uit de van 9 tot 29 gezangen uitgebreide bundel, n.l. gezang 27, hem tijdens zijn gevangenschap vaak tot grote troost was geweest en hij verzocht dit gezang in de dienst te laten zingen. Aldus geschiedde en de gemeente zong, direct bij de aanvang van de dienst, blij en ontroerd: *“Nooit kan ‘t geloof teveel verwachten”* en *“Die hoop moet al ons leed verzachten”*.

Dat was een bijzondere gebeurtenis, dat zingen van een gezang. Gelukkig verliet niemand het kerkgebouw. Dat was helaas wel het geval geweest met Pinksteren 1939, toen een dominee van elders, blijkbaar niet voldoende ingelicht over de hier bestaande aversie tegen de *“nieuwe gezangen”*, enige Pinkstergezangen liet zingen. Tijdens het zingen liepen sommige broeders en zusters uit protest weg. Het was een moeilijke kwestie, die gezangen-kwestie, in het bijzonder voor de predikant, die dan ook slechts zeer zelden een *“nieuw gezang”* opgaf.

Er waren trouwens wel andere, meer belangrijker moeilijkheden, die opgelost moesten worden. Want ook in de gezinnen van gemeenteleden die niet direct bij de landbouw betrokken waren begon het voedselprobleem te nijpen. De landbouwers trachtten zoveel mogelijk deze nood te lenigen maar werden ook dagelijks geconfronteerd met de nood van de stedelingen die de polder overstroomden op zoek naar voedsel. Gedurende de laatste oorlogswinter verenigden Gereformeerden en Hervormden zich in bidstonden, die om de veertien dagen op dinsdagmiddag werden gehouden en waarin ds. Oosterhoff en ds. Salverda om beurten voorgingen. Velen werden daar weer getroost en bemoedigd, niet alleen door Woord en gebed, maar ook door de gemeenschap der heiligen, toen door geen kerkmuren gescheiden.

Toen het jeugdwerk op bevel van de bezetter moest worden beëindigd, werd een oplossing gevonden in het houden van gemengde catechisaties voor jonge belijdende leden. Volgens ds. Oosterhoff zijn dit mooie "catechisaties" geweest.

Bij één van de fietstochten die ds. Oosterhoff ondernam om aan een joods meisje op haar onderduikadres godsdienstonderwijs te geven, werd in de week van Dolle Dinsdag zijn fiets in beslag genomen door een Duitse militair die nog bij een viaduct op wacht stond. Men leefde in de overtuiging en in de blijdschap dat de bevrijding nabij was. Hij meende nu de fiets, die hij in de week voor Pasen van enkele gemeenteleden als een verrassend geschenk had ontvangen, veilig te kunnen gebruiken. Dat bleek voorbarig.

Heel jammer was het, dat in deze toch al zo moeilijke tijd het kerkelijk leven ook heftig bewogen werd door de leergeschillen over Verbond en Doop. Op menige kerkenraadsvergadering werd daarover breedvoerig gesproken naar aanleiding van rapporten, brochures en bezwaarschriften. Gelukkig werden we hier voor een kerkscheuring bewaard. Wel onttrokken zich enkele gezinnen aan onze kerkelijke gemeenschap om zich aan te sluiten bij de Gereformeerde Kerken, onderh. art. 31 K.O.

75-jarig jubileum

De oorlogsomstandigheden verhinderden niet dat op zondag 26 en maandag 27 januari 1941, in een dankbare stemming, het 75-jarig bestaan van de kerk herdacht kon worden. Wel werd het zeer betreurd, dat ds. Oosterhoff die dagen door griep aan zijn bed gebonden was. De al door hem op schrift gestelde herdenkingspreek werd in de morgendienst op zondag 26 januari, door ouderling S. Zijp voorgelezen. Deze gaf in een de volgende dag gehouden bijeenkomst, een historisch overzicht van de voorbijgegangene 75 jaren.

De gemeente gaf aan haar dankbaarheid uiting door een bedrag van f 1000 bijeen te brengen voor schulddelging.

De kerkenraad liet zich fotograferen met de aanwezige gasten.

Op onderstaande foto ziet U de preekstoel bezet door de volgende predikanten v.l.n.r. :

ds. Smilde (Nieuw-Vennep), dr. C. Bouma, ds. N. Willemse, ds. J. C. Salverda (Hervormde predikant), ds. C. G. Bos (Haarlemmermeer O.Z.), ds. Wierda (Vijfhuizen) en ds. van der Leek (Badhoevedorp).

Zoals wel blijkt uit deze foto voelde ds. Salverda zich goed op zijn gemak tussen zijn Gereformeerde collega's. De verhouding tussen hem en de Gereformeerden, in het bijzonder ook tussen hem en de Gereformeerde predikanten ds. Willemse, ds. Oosterhoff en later ook ds. Ros, was dan ook bijzonder goed.

Hieronder een foto van de kerkenraad van 1941 – 1942.

Achteraan v.l.n.r.: A. Kamerman, C.v.d. Maarel, Chr. van Wijk, J.F. Dunweg

Daarvóór v.l.n.r.: C. de Vlieg, P. Bootsman, H. Doeleman, B. Biesheuvel Jzn, C. Silvis, B. Biersteker

Vooraan v.l.n.r.: C.G. van Wijk, S. Zijp, ds. R. Oosterhoff, N.W. Wamsteeker, C.P. de Ruiter

Organisten

Zoals vermeld bij de ingebruikname van de nieuwe kerk waren de organisten toen A. de Vlieg en A. P. Vogelaar. In 1939 werd ook D. Klaassen tot organist benoemd. Hij had orgellessen gehad van Cor Kee uit Zaandam van 1931 tot in mei 1940 de oorlog uitbrak. In 1935 was hij geslaagd voor het examen kerkorganist van de 'Nederlandsche Organisten Vereeniging' te Amsterdam. Om voor zijn lessen te kunnen studeren op het orgel van de Geref. Kerk moest hij f. 2,50 per drie maanden betalen. Tijdens de oorlog was er regelmatig geen stroom en moest toen met de hand worden gepompt om de blaasbalgen van lucht te voorzien.

Tot 1956 is Klaassen organist geweest; F. Zwaving volgde hem op.

Na de oorlog

Na de bevrijding kwam het gewone leven, ook het gewone kerkelijke leven, langzamerhand weer op gang. Gedurende de oorlogsjaren was de hele schuld van de kerk afgelost, zodat ook gedacht kon worden aan maatregelen, die geld zouden kosten. Ds. Oosterhoff had het veel te druk, dat begreep iedereen. Zo kwam de gedachte op om een tweede predikant te beroepen of een hulpprediker. Er waren nog veel kandidaten in de theologie, die ondanks de activiteit van het Comité "Overvloed van werk en werkkrachten" geen plaats hadden gevonden. De kerken van Nieuw-Vennep en Haarlemmermeer O.Z. hadden al een paar keer een kandidaat als hulpprediker in dienst gesteld die in het bijzonder belast werd met evangelisatiewerk. Ook op de Classis Haarlem had men het over het aanstellen van krachten daarvoor. Het resultaat van dit alles was dat de kerken van Hoofddorp, Nieuw-Vennep, Haarlemmermeer O.Z. en Bennebroek met steun van de classis en provinciale synode konden overgaan tot het beroepen van een evangelisatie-predikant. Beroepen werd ds. D. Hoornstra van St. Jacobi-Parochie, die het beroep aannam en zich op 27 oktober 1946 aan de samenwerkende

kerken verbond. Hij deed dit werk tot 1966 hoewel de kerken van Haarlemmermeer O.Z. en Bennebroek toen daar niet meer bij betrokken waren.

Eind 1944 werd koster C. Overbeek opgevolgd door Joh. Silvis.

In januari 1948 werd de classis Hoofddorp gevormd en vanaf die tijd verschijnt ook de Meerklok als kerkblad voor de kerken in deze classis.

Ds. Oosterhoff opgevolgd door ds. M. Ros

Nadat op 17 maart 1946 nog dankbaar het feit herdacht werd dat ds. Oosterhoff 12½ jaar aan deze gemeente verbonden was kwam het einde van de periode ds. Oosterhoff in 1948. Na beroepen uit Terneuzen en Middelburg waarvoor hij bedankte volgde een beroep uit Sliedrecht dat hij aanvaardde. Op 25 april 1948 volgde het afscheid. Na het vertrek van ds. Oosterhoff werd ds. Hoornstra consulent.

Al spoedig viel het oog op ds. M. Ros van Sleeuwijk, die hier 2e Pinksterdag preekte en kort daarna bij acclamatie beroepen werd. Maar ds. Ros bedankte voor het beroep. In de maanden die volgden werden twee andere predikanten beroepen, die evenmin "vrijmoedigheid" voelden om naar Hoofddorp te komen. Weer werd contact opgenomen met ds. Ros, waarna een tweede beroep op hem werd uitgebracht dat wel werd aanvaard.

Op 10 april 1949 deed de nieuwe predikant zijn intrede, na bevestigd te zijn door ds. Oosterhoff.

Ds. Ros verrichtte getrouw zijn ambtswerk in prediking, catechisatie, huis- en ziekenbezoek in de groeiende gemeente. Driemaal moest hij enkele maanden dit werk, wegens ernstige ziekte, onderbreken.

Van de ouderlingen en diakenen werd ook veel gevergd. Hun aantal werd enkele keren uitgebreid, hoewel het ieder jaar veel moeite kostte voldoende broeders te vinden die in staat en bereid waren de kerk in het ambt van ouderling of diaken te dienen. In 1951 moest aan alle drie tot ouderling gekozen broeders ontheffing worden verleend. Het aantal van hen werd toen ook tijdelijk van twaalf tot tien teruggebracht.

Het stemrecht bij de verkiezing van ambtsdragers werd in 1953 ook aan de zusters van de gemeente toegekend. Op de gemeentevergadering van 18 maart 1953 had ds. Ros een inleiding gehouden over: "Het vrouwenkiesrecht in de kerk", waarin hij het besluit van de synode om aan de vrouw stemrecht te verlenen, had verdedigd. Er waren nogal wat bedenkingen. Men vreesde dat op het verlenen van stemrecht aan de vrouw, het verkiezen van hen tot het ambt zou volgen. Maar de zaak ging door en voortaan werden niet alleen de broeders maar ook de zusters uitgenodigd om na de kerkdienst hun stem uit te brengen. Einde 1957 kwam daarin een verandering. Bij de ingangen van de kerk werden bussen geplaatst waarin de stembiljetten gedeponeerd konden worden.

Men ging elk jaar een jaarboekje uitgeven, wat door heel de gemeente, en vooral door de nieuw ingekomenen zeer werd gewaardeerd. Daarvóór was zo'n jaarboekje maar één of tweemaal verschenen.

De samenwerking met de Hervormde collega was erg goed. Op zijn tochten naar de ziekenhuizen werd ds. Ros vaak vergezeld door de Hervormde predikant ds. Salverda. In een artikel in de "Meerklok" werden zij eens de "onafscheidelijken" genoemd, mede omdat zij beiden tegelijk als patiënt in het Diaconessenhuis in Haarlem lagen en beiden daarna voor het eerst weer konden voorgaan in een huwelijksbevestiging.

Groei van de kerkelijke gemeente

Ruim 12 jaar mocht ds. Ros hier werken en een grote groei van de gemeente meemaken. Bij zijn komst telde deze ruim 1000 leden, bij zijn vertrek ruim 1300.

In verband hiermede moesten allerlei voorzieningen getroffen worden. Een grote verbetering vond al voor zijn komst plaats, n.l. het aanbrengen van een geluidsinstallatie. In 1951 volgde een doventelefoon en in 1961 een telefoonverbinding met de huizen voor chronische zieken en bejaarden, inclusief een aansluiting met de bejaardentehuizen De Meerstede en Horizon die inmiddels gesticht waren.

In 1954 was inmiddels het kerkorgel gerestaureerd en met enkele stemmen uitgebreid. De bekende organist Simon C. Jansen diende daarbij van advies en gaf, nadat de restauratie voltooid was, een concert op het instrument met medewerking van de bekende zangeres Aafje Heinis.

Nog een goed ding dat in 1954 tot stand kwam was de verlichting van de torenklok. De Gemeente Haarlemmermeer betaalde het leeuwendeel van de kosten. 't Was dan ook meer een algemeen belang dan een kerkelijk belang.

Het zitplaatsenprobleem vroeg ook om een oplossing. Alle plaatsen vrijgeven wilde men niet. Het zou nog tot 1956 duren eer men dat durfde te doen en toen werd nog een groot aantal plaatsen

gereserveerd voor bejaarden e.d. Dus werd besloten een gaanderij in de kerk te laten bouwen. Bij de bouw van de kerk was al op het later aanbrengen van een gaanderij gerekend. In juli 1951 kwam deze uitbreiding tot stand. Tijdens de bouw gingen de kerkdiensten gewoon door. De koster had veel extra werk om ervoor te zorgen dat de kerk zondags weer van vuil en stof was gereinigd zodat de gemeente daarin weer zonder bezwaar kon samenkomen.

Jammer was het dat voor de koster geen betere woning beschikbaar was. Wel werd in 1956 aan de Marktlaan een daarvoor geschikt huis gekocht, maar men kon de bewoner er niet uit krijgen. Dus werd dit huis in 1959 weer verkocht en werd tot de bouw van een nieuwe kosterswoning besloten tussen de achterkant van de kerk en de pastorie. Deze kwam in 1960 gereed. Koster Joh. Silvis was echter al in september 1958, in dezelfde functie, in dienst getreden van de Gereformeerde Kerk in Halfweg. Hij werd opgevolgd door A. v.d. Woude. Deze mocht dus, na nog ruim een jaar met de oude woning genoeg te hebben genomen, het nieuwe kostershuis betrekken.

Het Verscholen Nest

Aan de bouw van de kosterswoning was nog de stichting van een ander gebouw voorafgegaan, n.l. van een Jeugdhuis. Einde 1949 werd de Commissie van Beheer al gevraagd daarvoor met plannen te komen. Ook werd een fonds gevormd en een oppasdienst ten behoeve van dat fonds in het leven geroepen. In 1955 werd die oppasdienst weer opgeheven. Ten bate van het fonds werd voortaan een één-cents collecte bij de uitgangen van de kerk gehouden.

In 1954 kwam de Commissie van Beheer met een groots plan voor een jeugdhuis, te bouwen aan de Kruisweg tussen de Landbouwwinterschool en de Nijverheidsschool voor Meisjes. Het plan werd aan een gemeentevergadering voorgelegd. Algemeen voelden de leden van de gemeente voor de bouw van een jeugdhuis maar voor de financiële consequenties van dit grootse plan deinsde men terug. Tegen het einde van 1956 werd een nieuw plan, aanmerkelijk eenvoudiger, aangenomen en uitgevoerd. De gekozen locatie was nu dicht bij de kerk. In juni 1957 werd het jeugdhuis in gebruik genomen. De jeugd werd aangespoord er een naam voor te bedenken en aan een jury door te geven. De inzender of inzenderster van de bekroonde naam zou een prijs van f 25 ontvangen, die door een lid van de gemeente beschikbaar was gesteld. De prijs ging naar Ada de Graaf en de naam werd: Het Verscholen Nest. Op de volgende pagina een foto van het gebouw.

Modernisering kerkinterieur

Er werd ook nog eens kritisch naar het interieur van de kerk gekeken. Men vond het wat somber, vooral het aanzicht op het podium en de preekstoel. Wel werd het sinds 3 mei 1959, toen ds. Ros een gedachtenispreek hield ter gelegenheid van zijn 25-jarig ambtsjubileum, wat opgevrolijkt door een bloemetje. Maar omdat de preekstoel ook nog door houtworm was aangetast, moest er meer gebeuren. In 1958 was al een fonds tot verfraaiing van het interieur gevormd, waarvan het saldo op 1 januari 1961 ruim f 5000 bedroeg. Op 6 september 1961 werd een plan voor de restauratie aangenomen. Het hele podium met de preekstoel en het orgelfront werd veranderd, de kerk werd in lichtere kleuren geschilderd en er werd nieuw glas in de ramen aangebracht dat beter harmonieerde met de lichte

tinten van het interieur. Ook werden de banken afgeschuurd en opnieuw gelakt. Dat laatste gebeurde "in eigen beheer" met steun van een groep gemeenteleden, die dit terecht een nuttige "vrijetijdsbesteding" vonden.

Gedurende deze werkzaamheden kon de gemeente niet in de kerk samenkomen. Zij vond gedurende zes weken van de maanden november en december 1961 een toevlucht in het gebouw van de Hervormde Gemeente. De Hervormde broeders waren blij de Gereformeerden ook eens een dienst te kunnen bewijzen, want negen jaar eerder hadden ze gedurende enkele maanden bij de Gereformeerden onderdak gevonden tijdens de restauratie van hun kerkgebouw.

De kerkelijke gemeenschappen te Hoofddorp waren altijd bereid elkaar te helpen. De Gereformeerde Kerk onderh. art. 31 maakte geruime tijd gebruik van de oude-consistoriekamer voor haar diensten en kon in 1957 een huwelijk laten bevestigen in de Gereformeerde kerk.

Met deze kerk, de Christelijk Gereformeerde Kerk, de Hervormde Gemeente en de Gereformeerde Gemeente werd ook jarenlang samengewerkt voor de stichting van een bejaardentehuis dat op 27 oktober 1960 officieel geopend werd en de naam "Horizon" kreeg.

Evangelisatie-predikant ds. Hoornstra

Gedurende een aantal jaren deed ook de classicale evangelisatie-predikant ds. Hoornstra een beroep op de ouderlingen om mee te helpen bij de zaaiweek. Het gewone huisbezoek werd dan voor een week gestaakt. De ouderlingen brachten met de huisbezoekers van de Evangelisatiecommissie bezoeken aan talrijke buitenkerkelijken. Voor zij op pad gingen werd dan eerst een korte bidstond gehouden.

Tot en met 1952 werden in de zomermaanden straatpredikingen georganiseerd. Later moest dat helaas worden opgegeven wegens het ontbreken van een zangkoor dat daaraan medewerking zou moeten verlenen. Ook het drukker worden van het verkeer maakte voortzetting bezwaarlijk. Naast de evangelisatiewerk ontplooid ds. Hoornstra ook veel activiteit op andere terreinen waarmee zich anders de gewone predikant had moeten bezighouden. Hij ijverde erg voor de aanstelling van een maatschappelijk werkster, dat met succes werd bekroond. Ook werd, mede op zijn initiatief de Vereniging voor Chr. Middelbaar- en Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Haarlemmermeer opgericht, van welke vereniging hij voorzitter werd. Deze vereniging mocht haar doel nog niet bereiken.

Ook vierde ds. Hoornstra in deze periode zijn zilveren ambtsjubileum, n.l. op 10 augustus 1955. Op de eerste zondag in september hield hij een gedachtenispreek.

Ds. Hoornstra verscheen van tijd tot tijd in de kerkenraadsvergaderingen om verslag te doen van het evangelisatiewerk. De kerkenraad nam daar altijd met belangstelling kennis van.

Keren wij terug tot het gewone werk van ds. Ros en de kerkenraad.

Op de vergadering van 6 mei 1953 was ter tafel een Orde voor de Eredienst, aanvaard door de Generale Synode. Besloten werd die orde ook in onze diensten te volgen, waarmede de schuldbelijdenis en de genadeverkondiging daarin een plaats kregen.

Het in gebruik nemen van de nieuwe gezangenbundel, uitgebreid van 29 tot 59 gezangen, leverde geen ernstige bezwaren op, evenmin als het ritmisch zingen van de psalmen, waartoe ook werd overgegaan. De kerkenraad zong graag en hief sinds begin 1957 bij de aanvang van elke vergadering een psalm- of gezangvers aan. Later, na het vertrek van ds. Ros, kwam daar een beetje de klad in en onder de volgende dominees werd het geheel nagelaten.

Op 10 oktober 1960 kwam de kerkenraad in een buitengewone vergadering bijeen. Het moderamen had op verzoek van dokter Bult een onderhoud gehad met ds. Ros, waaruit de conclusie getrokken werd, dat deze op korte termijn hulp bij zijn werk moest hebben. Ds. Hoornstra nam enkele catechisaties voor zijn rekening. De heer M. J. Vos, theologisch-kandidaat te Bloemendaal kwam gedurende enige maanden twee dagen per week hulp verlenen. Het waren maar noodoplossingen. De gemeente werd bijeengeroepen om haar oordeel uit te spreken over het voornemen om een tweede predikant te beroepen. De kerkenraad besloot, na afloop van die gemeentevergadering, om hiertoe over te gaan. Maar al voordat het eerste beroep werd uitgebracht nam ds. Ros een benoeming aan tot geestelijk verzorger van het sanatorium Sonnevandijk te Harderwijk.

Het afscheid volgde op 10 september 1961.

Op het volgende blad een foto van de kerkenraad omstreeks 1960:

Bovenste rij v.l.n.r.: M. Vink , M. Kamper Pzn , M. Janse , G. van den Heuvel , J. van Driel , D. Meier jr. , K. Tanis , G. de Koter

Middelste rij v.l.n.r.: C. de Vlieg , R.F. Wijmenga , ??? , J.F. Tillema , A.G. Blok , ??? , D. Blom , W.G. Rip

Onderste rij v.l.n.r.: Chris van Wijk , S.J. Bos , E.W. de Groot , Ds. D. Hoornstra , Ds. M. Ros , J.H. v.d. Berg Jzn , M. Willemsen , C. Silvis , M. v.d. Mik

Nieuwe predikant en hulpprediker

Ds. Hoornstra werd voor de tweede keer consulent. Het beroepingswerk was intussen al begonnen voor de hulpprediker. De emeritus-predikant ds. S. Oegema, werd met ingang van 1 oktober 1961 als zodanig benoemd. Wat het beroepen van een predikant betreft kon men nu niet meer spreken van een tweede predikant. Immers moest eerst in de vacature ds. Ros, voorzien worden.

Op een gemeentevergadering van 3 januari 1962 stelde de kerkenraad voor ds. Z. C. Versluijs van Schoonhoven - Willige Langerak te beroepen. Het voorstel vond instemming en het beroep werd uitgebracht. Ds. Versluijs nam het beroep aan en deed op zondag 15 april zijn intrede in de gemeente, na bevestigd te zijn door zijn vader ds. H. Versluijs van Geldermalsen.

De pastorie was weer bewoond en een jonge predikant zette zijn schouders onder het vele werk, dat verzet moest worden. De gedachte om een tweede predikant te beroepen raakte wat op de achtergrond, maar trad weer op de voorgrond, toen de hulpprediker ds. Oegema door de kerk van Bloemendaal in dezelfde functie werd benoemd en in mei 1963 zijn werk in Hoofddorp beëindigde.

Ds. J. D. de Vries

Weer zwierven de hoorcommissies uit. Na beraad in de kerkenraad werd op 10 juni 1963 aan de gemeente voorgesteld om ds. J. D. de Vries van Aardenburg te beroepen. Het voorstel werd aangenomen en de dominee beroepen. Weer werd de gemeente verblijd, toen het bericht kwam, dat ds. de Vries het beroep had aanvaard. Zijn intrede volgde op zondag 8 maart 1964, na bevestigd te zijn door ds. Versluijs.

Aan de orde kwam toen de wijkverdeling voor de predikanten, wat niet zo moeilijk was. De Hoofdvaart verdeelt het dorp in twee vrijwel gelijke delen dus kreeg ds. Versluijs het oostelijk daarvan gelegen deel toegewezen, waarin ook de door hem bewoonde pastorie staat, en ds. De Vries het westelijk deel, waarin hij een woning had gevonden, n.l. aan de Eigenhuisstraat 34.

De gemeente werd dus in 2 wijken verdeeld; de Ooster- en de Westerwijk. Die beide wijken kregen ook een eigen zgn. smalle kerkenraad.

De kerkleden die in de Meerstede en Horizon verblijf hielden en de bewoners van de daarbij behorende bejaardenwoningen werden ten dele aan de zorgen van ds. Versluijs en ten dele aan die van ds. De Vries toevertrouwd.

Avondmaalsvieringen

Dankzij het feit, dat men nu over drie predikanten kon beschikken voor de bediening van Woord en Sacrament werd het nu ook mogelijk een bediening van het Heilig Avondmaal te laten plaatsvinden in de beide bejaardentehuizen op dezelfde zondag waarop dit in de kerk gebeurde. Daartoe werd contact opgenomen met de kerkenraad van de Hervormde Gemeente omdat het van meet aan de bedoe-ling was dit avondmaal te vieren samen met gelovigen behorende tot andere kerken. Ook voor dit doel kwam de gewenste samenwerking tot stand en zo werd op Goede Vrijdag 1964 voor het eerst door de Hervormde Gemeente en in juni d.a.v. voor het eerst door de Gereformeerde Kerk, zowel in Horizon als in De Meerstede, de Tafel des Heren aangericht. Sinds dien verzorgen de beide kerken ieder twee avondmaals bedieningen per jaar. Van de directies van de tehuizen werd en wordt daarbij veel medewerking ondervonden. Wanneer beide kerken voor de bediening zorgen kunnen ook een beperkt aantal bejaarden die niet in deze tehuizen wonen en anderen, voor wie het bezwaarlijk is de diensten in de kerk mee te maken, daarvan gebruik maken.

In de kerk werd het door het toenemend aantal avondmaalgangers, op de duur bezwaarlijk deze aan een tafel te doen plaatsnemen. Sinds april 1962 kennen we daarom de bediening waarbij de schotels en de bekers aan de in het middenschip zittende broeders en zusters worden doorgegeven.

Aanpassing hoofdingang van de kerk

In november 1964 viel het besluit voor de hoofdingang van het kerkgebouw een ontmoetingsruimte te laten bouwen. Architect Leo de Jonge, zoon van Jos. de Jonge, de architect van de kerk, ontwierp daar een plan voor. Tegen eind 1965 werd de verbouwing voltooid.

Hieronder foto's van de oude en de nieuwe ingang.

Viering van het 100-jarig bestaan

Op woensdag 26 januari 1966 werd in een volle aula van de Lagere Technische School uitgebreid herdacht dat de Gereformeerde Kerk Hoofddorp 100 jaar bestond. De avond werd op humoristische wijze geleid door ds. Hoornstra en werd bezocht door o.a. drie oud-predikanten, burgemeester Dijkmeester en vertegenwoordigers van diverse kerken in de regio en van de classis. Er werden diverse toespraken gehouden. De Hervormde predikant ds. Van Wijngaarden hield daarbij een hartstochtelijk pleidooi voor een hechte samenwerking tussen beide kerken.

Voor de pauze werd ook medewerking verleend door een brassband o.l.v. Meindert Boekel. Na de pauze was er een optreden van een groep van de Geref. Jongelings Vereniging met sketches over verleden, heden en toekomst van de kerk, waarin kerkenraadsvergaderingen uit die periodes werden nagespeeld; zie de foto op het volgende blad.

De zondag daarop werd het jubileum nog eens herdacht in een dienst waarin beide predikanten voor- gingen.

Ook werd een boekje uitgebracht waarin door B. Biersteker uitgebreid de geschiedenis van de afgelo- pen 100 jaar werd beschreven. Ook bevat dat boekje bijdragen met herinneringen van een 6-tal oud- predikanten.

Voor de hiervóór beschreven geschiedenis is dankbaar gebruik gemaakt van de inhoud van dit boekje. Het vervolg van deze geschiedschrijving zal dan ook wat summierder zijn.

Hier een foto van de kerkenraad in 1966:

1 Jan de Groot	9 IJ Zijlstra	17 A Schoneveld	25 ds. J D de Vries
2 J de Graaf	10 Jan Poot	18 Klaas Schutte	26 C Vissers
3 A G Blok	11 H Brouwer	19 G v. d. Poppe	27 D Overbeek
4 H J Luiten	12 S J Bos	20 B Hartman	28 Ds. D Hoornstra
5 J de Jong	13 W A Groen	21 H van Dijk	29 B Biersteker
6 ?? van Wijk ???	14 A van Saarloos	22 L Klaassen	30 F J Groenewoud
7 P Tamboer	15 C Schutte	23 C A Gehrels	31 ds. Z C Versluis
8 W A Kamerman	16 P Meijer	24 N W Wamsteker	

Wisselingen van predikanten

Later dat jaar vertrokken eerst op 30 september 1966 na bijna 20 jaar de evangelisatie-predikant ds. Hoornstra en op 20 november 1966 ds. Versluis uit Hoofddorp. Alvorens over te gaan tot het beroepen van een nieuwe predikant werd er nog datzelfde jaar een tijdelijke predikant benoemd; de emeritus-predikant ds. S. Oegema die hier ook al 5 jaar eerder als tijdelijk vervanger optrad. Dat heeft niet lang geduurd want op 13 augustus 1967 kon ds. D. de Heer zijn intrede doen.

Die is niet lang gebleven want op 9 augustus 1970 vertrok hij weer.

Inmiddels was op 1 mei 1969 ds. De Vries ook vertrokken en nog in datzelfde jaar op 29 juli opgevolgd door ds. L. Loosman.

Sloop voor nieuwbouw

De oude kerk uit 1879 is, nadat de nieuwe in gebruik genomen was, nog een aantal jaren in gebruik geweest als garagebedrijf door dhr. Van Driel.

Het verenigingsgebouw Het Verscholen Nest, de oude kerk met kosterswoning en de beide pastorieën zijn eind van de 1960-er jaren gesloopt. De Gemeente Haarlemmermeer kocht van de kerk een deel van de grond en gebouwen voor een uitbreiding van het politiebureau. Op het terrein dat de kerk in eigendom overhield werd rond 1970 gebouw De Deining gebouwd.

Het naambord van Het Verscholen Nest verhuisde naar de kosterswoning.

Samen Een

Vanaf 1 oktober 1969 huurt de Evangelisatiecommissie van de Gemeente Haarlemmermeer een stuk grond van een sport- en speelterrein aan de J.C. Beetslaan nabij de Broekermeerstraat. Hierop wil men een gebouwtje laten bouwen voor o.a. clubwerk onder buitenkerkelijke jeugd. Bouwbedrijf Groen maakt een ontwerp en plaatst het gebouwtje dat de naam 'Samen Een' krijgt.

Per 1 oktober 1988 wordt het gebouwtje weer verkocht voor f. 8000 aan de Stichting Dansacademie van mevr. M. Rieder. De kerk houdt nog wel enige tijd het recht om, tegen betaling van huur, op woensdagmiddag en -avond het gebouwtje te gebruiken voor een tweetal jeugdclubs.

Bouw van een nieuw verenigingsgebouw De Deining

Vanaf ca. 1965 werden er al plannen gemaakt voor de bouw van een nieuw en groter Jeugdgebouw / Verenigingsgebouw. Hiervoor werden door architect Leo de Jonge ontwerpen gemaakt. Nadat de eerste plannen werden afgekeurd, werd eind 1969 een definitief plan ingediend en goedgekeurd.

De bouw werd in 2 fasen uitgevoerd. In 1970/71 werd het grootste deel met een begane grond en 2 verdiepingen gebouwd; in 1975 werd dit uitgebreid met een grote zaal op de begane grond.

Om plaats te maken voor deze uitbreiding moest de 'nieuwe pastorie' gesloopt worden. Later, in 1995, is er nog een kleine uitbreiding aan de voorkant geweest t.b.v. ruimten voor de jeugd nadat een groot deel van De Deining voor langere tijd verhuurd werd.

Op 28 februari 1975 werd de opening van De Deining feestelijk gevierd met o.a. cabareteske optredens á la het TV-programma Farce Majeur door o.a. burgemeester C. van Stam en wethouder M. Kamper. De burgemeester dirigeerde ook een koor en de wethouder ontpopte zich als banketbakker.

De bouw vergde een flinke investering en er moest daarom ook nog f 900 000 geleend worden. Maar de kosten van deze lening konden goed betaald worden uit de verhuuropbrengsten. Naast het gebruik voor eigen activiteiten van de kerk werden namelijk verschillende ruimten ook geregeld verhuurd voor activiteiten van anderen. Van begin af aan was er ook belangstelling van de Gemeente Haarlemmermeer om grote delen van de 2 bovenverdiepingen te huren. Vanaf kort na de oplevering in 1971 tot 1 april 1992 werd dan ook een groot deel gebruikt door het Sociografisch Bureau De

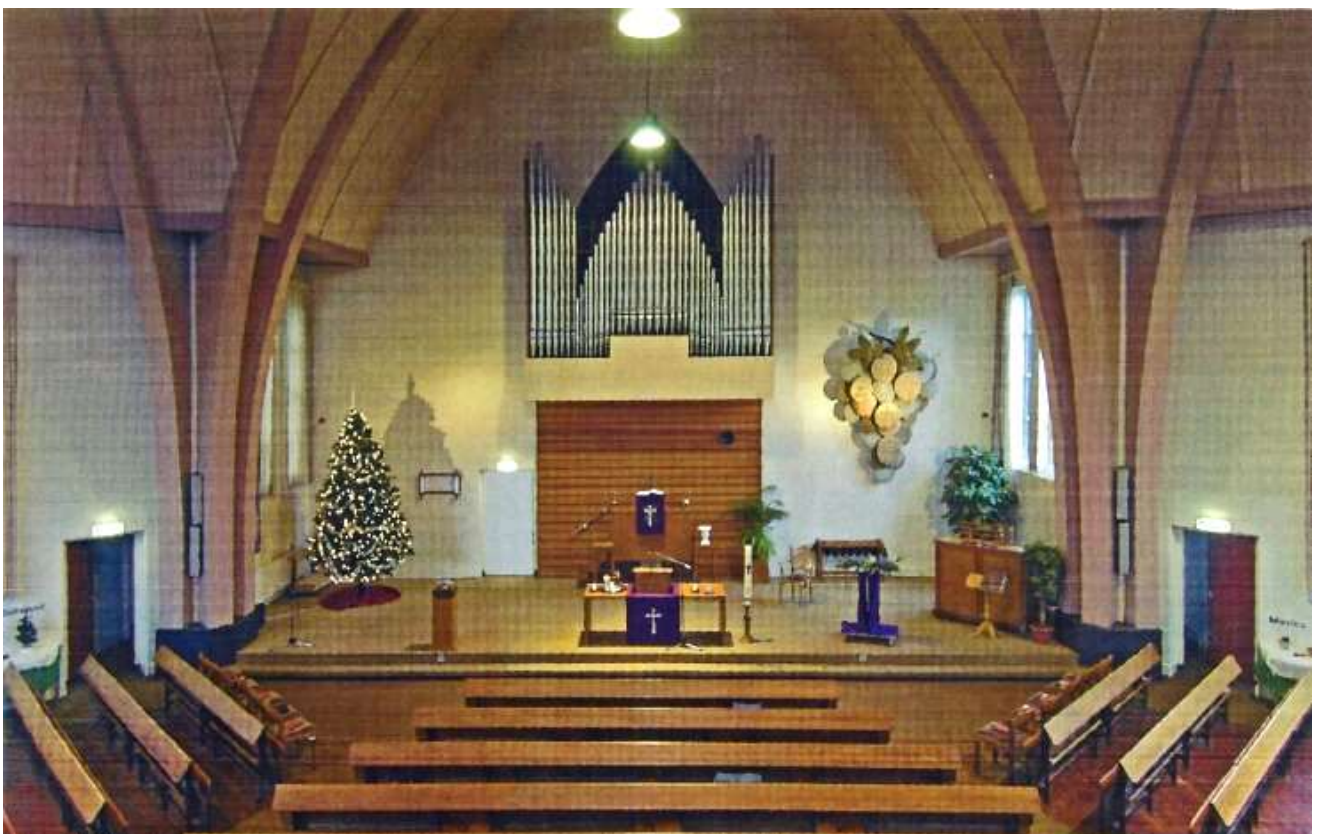
Meerlanden van de Gemeente Haarlemmermeer. Daarna is een groot deel vanaf begin 1994 nog in gebruik geweest door het Arbeidsbureau. Hieronder een foto van gebouw De Deining.

Aanpassingen aan de kerk

Vóór 1976 waren er op het liturgisch centrum onder de ramen aan weerszijden van het podium nog een aantal ouderlingenbanken. Bij een verbouwing in 1976 werden die ouderlingenbanken van het podium verwijderd en namen de ouderlingen plaats voorin de kerkzaal. Bij deze verbouwing werd ook de speeltafel van het kerkorgel van boven bij het orgel naar beneden gehaald en op het liturgisch centrum geplaatst op de plaats waar voorheen ouderlingenbanken stonden. Tevens werd het orgel gerenoveerd en enigszins uitgebreid.

Een volgende renovatie van het interieur volgde in 1987, de kerk kreeg nieuwe ramen en het interieur werd geschilderd.

Nieuwe kerkplekken

Vóór 1980 was de kerk aan het Marktpllein de Gereformeerde kerk voor heel Hoofddorp. Met het groeien van Hoofddorp met steeds meer nieuwe wijken ontstond de behoefte bij zowel de Gereformeerden als bij de Hervormden aan een plek voor kerkelijke activiteiten in nieuwe wijken. Nadat er al een aantal jaren door de beide kerken steeds meer werd samengewerkt besloot men dit ook gezamenlijk op te pakken. In oktober 1979 werd er met de Vereniging voor Christelijk Onderwijs een overeenkomst gesloten om in de nieuw te bouwen school Vesterhavet extra ruimte in de bouwplannen op te nemen, zodat er 's zondags in de hal kerkdiensten gehouden konden worden. Vanaf 1980 werden er kerkdiensten in de school Vesterhavet gehouden en ook doordeweekse activiteiten.

In januari 1987 kwam daar kerkelijk centrum De Ark bij en in december 1994 De Lichtkring.

Van 2 naar 3 predikanten

Op 3 september 1978 deed ds. T. de Boer zijn intrede als opvolger van ds. P. Popma die weer de opvolger was van ds. De Heer. Ds. De Boer is tot aan zijn overlijden predikant van deze gemeente geweest. Nadat op 22 januari 1991 nog zijn 12½-jarig jubileum was gevierd, is hij na een ziekbed van enkele maanden op 9 juni 1991 overleden.

Ds. De Boer heeft zich o.a. ingezet voor het verkrijgen van een kerkplek in Toolenburg. Dit resulteerde eerst in Het Kerkportaal, een soort bouwkeet, daarna het gebruik van ruimte in de KSH.

Hij heeft de bouw van De Lichtkring jammer genoeg niet meer mee kunnen maken.

Hij is op 6 september 1992 opgevolgd door ds. W.T. Knoeff.

Ds. Loosman was in 1974 opgevolgd door ds. P.G. den Hengst.

Gezien de groei van het aantal kerkleden en kerkplekken werd er, nadat ds. Den Hengst op 4 januari 1981 naar Zwolle was vertrokken, besloten op zoek te gaan naar 2 opvolgers. Al na ca. een half jaar had men succes en konden 2 predikanten beroepen worden.

Op 16 augustus 1981 deed ds. G. den Heeten uit Vlissingen zijn intrede.

Ds. Den Heeten had eerder van 1970 – 1975 in Nieuw-Vennep gestaan, dus Hoofddorp was voor hem niet onbekend.

Op 20 september 1981 deed ds. M.J. Wattel uit Doesburg zijn intrede.

Beide predikanten zijn tot hun emeritaat in resp. 1996 en 2012 predikant in Hoofddorp gebleven.

ds. T. de Boer

ds. G. den Heeten

ds. M.J. Wattel

ds. W.T. Knoeff

Op het volgende blad een foto van de kerkenraad in 1983:

Staand v.l.n.r.:

K. van der Glas , J. A. Verbeek , W. van Iperen , D. F. Volkers , J. Y. Tiemensma , A. N. Verdoes , W. van der Kaaden , A. C. van Arkel.

Zittend v.l.n.r.:

P. J. K. Hijstek , C. J. Klop (voorzitter) , ds. M. J. Wattel , ds. T. de Boer , ds. G. den Heeten , L. de Waardt , J. M. de Jong

Viering 125-jarig bestaan

Op vrijdag 25 januari 1991 werd in een dienst in de kerk het 125-jarig jubileum gevierd. De dienst werd geleid door de 3 predikanten en er werd muzikale medewerking verleend door de koren Cantamus en De Meerzangertjes en een fluitgroep o.l.v. To Hoornstra.

Na afloop was er een gezellig samenzijn in gebouw De Deining met o.a. een optreden van de speciaal voor deze gelegenheid opgerichte 'Kort Bestaande Gereformeerde Cabaretgroep'. Deze gaf in enkele sketches een beeld van kerkenraadsvergaderingen door de jaren heen en zong een lied over de kerkklok, waar in die tijd veel discussie over was, als parodie op een van de TV bekend lied.

Van samenwerking naar federatie en fusie

(Voor een uitgebreidere beschrijving hiervan zie: De geschiedenis van de Protestantse Gemeente Hoofddorp)

De verhoudingen met de Hervormde Gemeente in Hoofddorp zijn altijd goed geweest. Incidenteel werd, b.v. tijdens verbouwingen, van elkaars kerkgebouwen gebruik gemaakt en soms werd gezamenlijk vergaderd. Vanaf ca. 1970 werden vaker gezamenlijke kerkenraadsvergaderingen gehouden en regelmatig waren er gezamenlijke moderamen vergaderingen, er waren incidenteel gezamenlijke diensten en jeugd- en jongerenwerk en vanaf 1988 een gezamenlijk kerkblad Meerklank.

Hierboven werden al het gezamenlijk optrekken genoemd bij het vestigen van nieuwe kerkplekken. Dit alles leidde tot de behoefte aan een intensievere en officiëlere samenwerkingsvorm en in 1992 besloot men tot een federatie van beide plaatselijke kerken. Op 27 mei 1992 werd een federatieovereenkomst getekend en ging de plaatselijke kerkgemeenschap verder onder de naam Hervormd-Gereformeerde Kerkgemeente Hoofddorp.

Formeel bleven de Hervormde Gemeente en de Gereformeerde Kerk plaatselijk nog wel bestaan omdat ze nog verantwoording moesten afleggen naar de landelijk nog niet gefuseerde kerkgenootschappen. Daarom werden er ook jaarlijks nog aparte kerkenraadsvergaderingen gehouden om m.n. de financiële jaarrekeningen en begrotingen te bespreken en goed te keuren.

Nadat in 2004 de landelijke Hervormde en Gereformeerde Kerken tot een fusie besloten hadden was de weg vrij om ook de plaatselijke kerken te laten fuseren. Op 29 september 2004 werd een 'Besluit tot vorming van een protestantse gemeente met wijkgemeenten' ondertekend namens beide kerkenraden. Dit werd goedgekeurd door de Classis op 16 november 2006 en resulteerde op 13 juni 2007 in de notariële vastlegging van de fusie van beide kerken tot de Protestantse Gemeente Hoofddorp.

Hiermee hield de Gereformeerde Kerk Hoofddorp op te bestaan en eindigt dus na ca. 140 jaar de geschiedenis daarvan.

Tenslotte

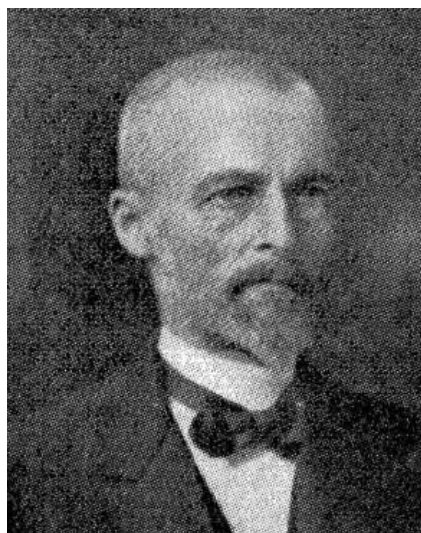
Dit stuk geschiedschrijving heeft niet de pretentie compleet te zijn, er valt vast meer te vermelden. Er is wellicht relatief veel aandacht besteed aan gebouwen en predikanten. Niet minder belangrijk voor het reilen en zeilen van de kerkelijke gemeente zijn echter de vele gemeenteleden die vaak met grote getrouwheid en gedurende vele jaren hun steentje hebben bijgedragen; soms op de voorgrond, vaak op de achtergrond in diverse functies. Sommigen zijn genoemd bij o.a. de kerkenraadsfoto's, maar er waren er veel meer. Deze groep dient hier toch zeker niet onvermeld te blijven, want ze zijn onmisbaar voor een gemeente.

Lijst van Gereformeerde predikanten in Hoofddorp

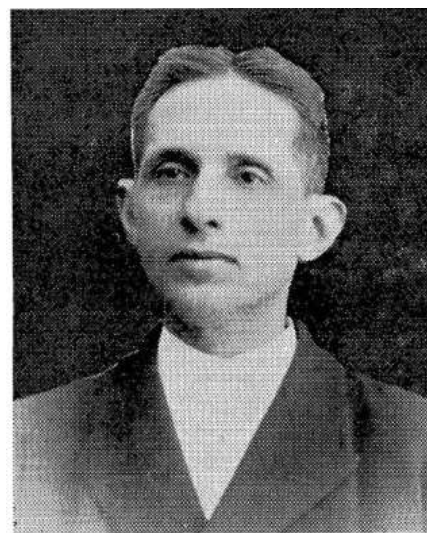
Ds. P. van Schaick	24-09-1882 - 11-05-1884	
Ds. A.M. Diermanse	10-10-1895 - 20-06-1898	
Ds. A. de Vlieg	09-11-1898 - 23-03-1906	
Ds. W. de Jong	26-01-1908 - 10-03-1912	
Ds. E. Schouten	06-10-1912 - 29-04-1917	
Ds. C. Bouma	09-06-1918 - 12-06-1921	
Ds. J.D. Wielenga	16-10-1921 - 18-09-1927	
Ds. N. Willemse	21-04-1929 - 11-12-1932	
Ds. R. Oosterhoff	17-09-1933 - 25-04-1948	
Ds. D. Hoornstra	27-10-1946 - 30-09-1966	(evangelisatie-predikant)
Ds. M. Ros	10-04-1949 - 10-09-1961	
Ds. Z.C. Versluis	15-04-1962 - 20-11-1966	
Ds. J.D. de Vries	08-03-1964 - 01-05-1969	
Ds. D. de Heer	13-08-1967 - 09-08-1970	
Ds. L. Loosman	29-07-1969 - 01-07-1972	
Ds. P. Popma	27-06-1971 - 28-05-1978	
Ds. P.G. den Hengst	29-09-1974 - 04-01-1981	
Ds. T. de Boer	03-09-1978 - 09-06-1991	
Ds. G. den Heeten	16-08-1981 - 01-05-1996	
Ds. M.J. Wattel	20-09-1981 - 30-09-2012	
Ds. W.T. Knoeff	06-09-1992 - 15-02-2015	

ds. P. van Schaik

ds. A.M. Diermanse

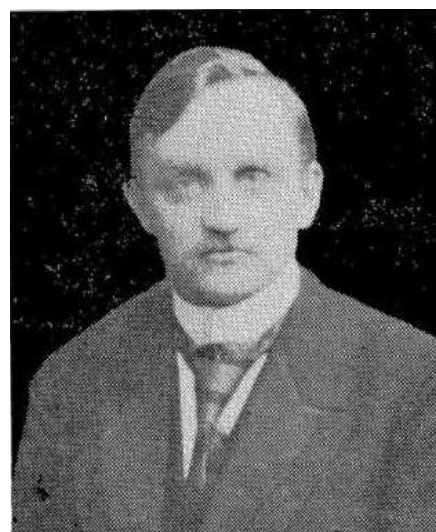
ds. A. de Vlieg

ds. W. de Jong

ds. E. Schouten

ds. C. Bouma

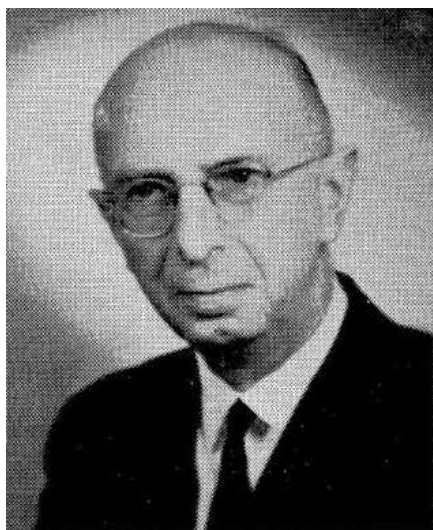
ds. J.D. Wielenga

ds. N. Willemse

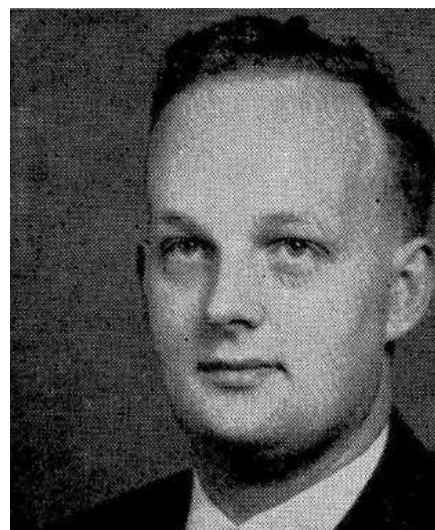
ds. R. Oosterhoff

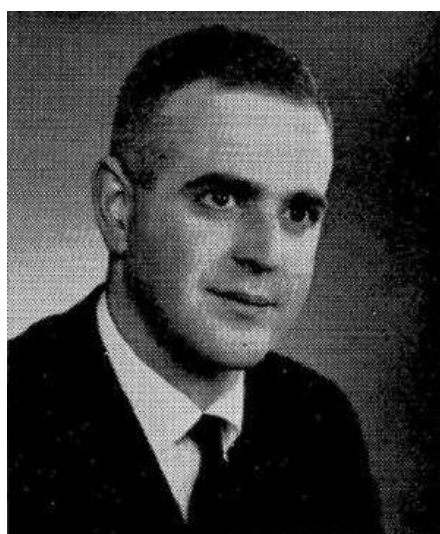
ds. D. Hoornstra

ds. M. Ros

ds. Z.C. Versluis

ds. J.D. de Vries

ds. T. de Boer

ds. G. den Heeten

ds. M.J. Wattel

ds. W.T. Knoeff

Lijst van organisten en hulporganisten.

Vaak zijn er meerdere organisten tegelijk in dienst geweest. De één deed dan de ochtenddienst en de ander de middag/avonddienst. Niet alle organisten deden elke week dienst; sommigen combineerden het met diensten in andere kerken en er moesten ook invallers voor ziekte en vakantie zijn.

Sommige hulporganisten speelden voornamelijk bij doordeweekse rouw- en trouwdiensten.

A. de Vlieg	1901 – 1946	
A. P. Vogelaar	ca. 1928 – ca. 1968	waarschijnlijk met onderbrekingen
C. de Man	omstreeks 1925	
Gastel		
D. Klaassen	1939 – 1956	
F. G. Zwaving	ca. 1952 – 1967	vaste aanstelling vanaf 1956 met onderbreking vanaf 1959
M. Ros jr.	1955 – maart 1958	en maart 1960 – dec.1961
J. Bakker	ca. 1952 – nov. 1988	vaste aanstelling vanaf 1958
J. Biesheuvel	1958 – ? ?	
D. de Vries		
B. Kraan	ca. 1952 – maart 1968	
S. Stel	ca. 1962 – ca. 1968	
A. van Noord	ca. 1973 – 1982	
C. Lodder	1989 –	
J. Silvis	1989 –	

Lijst van koster.

J. Druif	1879 – 1894	
C. Overbeek	1894 – 1944	
Joh. Silvis	1944 – 1958	
A. v.d. Woude	1958 – 1975	
J. Verbeek	1964 – 1975	hulpkoster
R. en B. Haarsma	1975 – 1994	ook beheerder van De Deining
J.H. Meijer	vanaf 1985	hulpkoster
P. v.d. Toolen		hulpkoster

Na het vertrek van de fam. Haarsma is het kosterwerk door vrijwilligers overgenomen.